

MAGYAR FILM

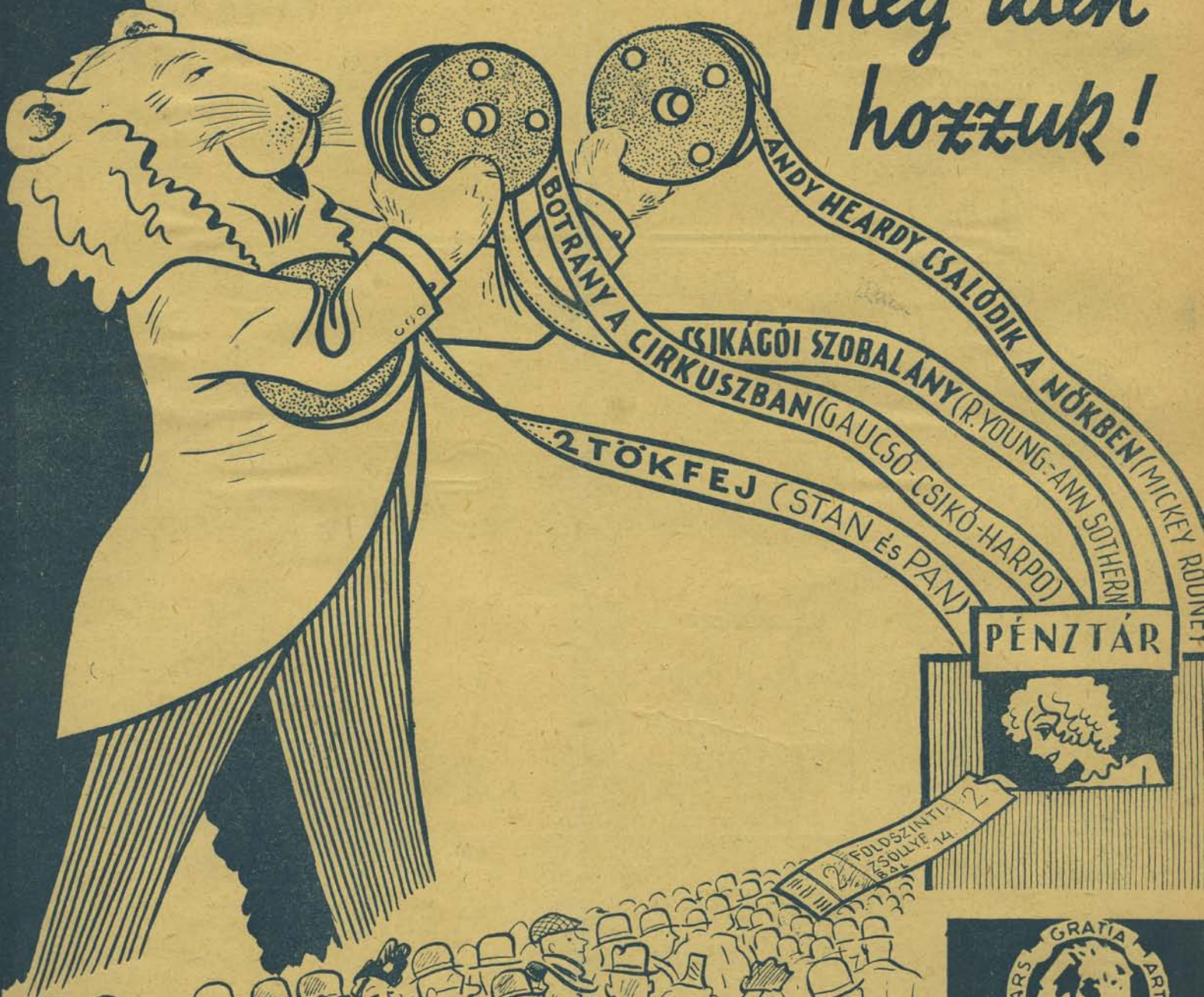
FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

ÁR: 1940 MÁJUS 25.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

II. ÉVFOLYAM, 21. SZ.

Még idén
hozzuk!

**A hangos
filmgyár-
tás legmo-
dernebbül
berende-
zett telepe**

HUNNIA FILMGYÁR R.T.

**Budapest,
XIV., Gyar-
mat-u. 39.
Telefon:
*277-999**

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

II. ÉVFOLYAM, 21. SZAM.
BUDAPEST, 1940 MAJUS 25.
Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.
Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.
Telefon: 220—855, 422—961
Postatakarékpénztári
csekk számla száma: 15.410.

Kiadótulajdonos.
a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.
Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre 30 pengő
fél „ 16 pengő

A szerkesztők címe:
Dr. ÁGOTAI GÉZA
Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.
Telefon: 146—346
Lakás: XI., Fürj utca 4. T.: 257—036
VÁCZI DEZSŐ
Lakás: VIII., Üllői út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.
Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.
Telefon: 144—422, 144—423
Felelős vezető: Csonth Lajos

TARTALOM :

Adott pillanat	1
Nemzeti Filmhét — Lillafüred — 1940: V. D.	2
A magyar filmgyártás forduló- pontja: <i>Szűcs Adám</i>	2
Szakmai kérdések rendezése	4
A német Filmkamara felhívása a magyar Filmkamarához	4
Oktatófilm: Filmoktatás a mezőgazdasági középiskolákban	5
Mozi: Megjelent a nyári egyszláger- játásra vonatkozó rendelet	5
Az árvízkárosultak javára tör- ténő gyűjtés folytatólagos eredménye	5
Új filmek: Tűz az Océánon	6
Találkoztam a szerelemmel	6
Technika: Tudományos mozgófénykép: <i>Karbán József</i>	7
Premier Plan: <i>Lasetzky Frigyes</i>	8
Kultúrfilm	9
Lapszemle	9
A film művészetének fejlődése: <i>Pacséry Ágoston</i>	10
Hírek	11
Külföld	11
Híradók	12
Filmcenzúra	111
Hírdetők: Metro	I
Hunnia	II
Arany	4
Molnár	5
Agfa	6, 12
Petsman	6
Adler	9
Torda	10

MAGYAR FILM

Adott pillanat

Az emberek életében beszélnek „döntő pillanatok”-ról, amelyek, ha megragadják őket, egész jövőjüket megváltoztatják; a korábbi mostohább körülmények helyett megnyitják az érvényesülés lehetőségeit és soha nem is álmodott eredmények felé sodorják a boldog kiválasztottakat. Ellenben, ha elszalasztják a „döntő pillanatok”-at, talán soha vissza nem térő előnyöktől esnek el és minden marad a régi szürke keretek között, vagy még nehezebb körülményekkel kell megbirkózniuk. Hasonlóképpen a nemzetek életében a történészek és a politikusok „történelmi pillanatokról” beszélnek, s ezekből a válságos napokból dicsőségesen emelkedik ki egy-egy ország vagy elbukik s csak hosszú idő múltán áll ismét talpra.

Ilyen sorsdöntő pillanatok nemcsak egyesek és országok életében fordulnak elő, de számolni kell velük a nemzet szervezetének kisebb ágazataiban is.

A mai helyzetben úgy látszik, hogy a magyar filmszakma számára felvirradt az elhatározás napja. Minden jel arra mutat, hogy itt a döntő pillanat, amikor erélyes megoldással jelentős mértékben kibővíthetjük a filmszakma érvényesülésének eddigi kereteit.

Ha ellenben tétlenül nézzük a helyzet kedvező alakulását, más, élelmesebb vállalkozó fogja helyettünk learatni a kínálkozó lehetőségeket.

A jelen pillanatban előnyös a magyar film helyzete a hazai filmpiacon, de kedvező értékesítési alkalmat teremtettek az utóbbi hónapok és napok nagyjelentőségű eseményei a határokon túl is.

Belföldön a magyar filmek vidéki sikerei és a fővárosban kivivott térhódításai még normális időkben is a külföldi film rovására javították volna a magyar film mérlegét.

A mai nehéz behozatali viszonyok között pedig, amikor a külföldi filmek kilátásai teljesen bizonytalanok, kiugró lehetőségek előtt állnak a magyar filmek.

A külföldről érkező érdeklődések arról tanuskodnak, hogy Svédországtól a balti államokon át a Balkánig, sőt a Kelet felé is, a nyugati államok filmtermelésének behozatali nehézségei szükségszerűen a magyar gyártás felé is fordítják a filmhiányban szenvedő piacok figyelmét. Érdeklődés mutatkozik továbbá Olaszország felől is. Ez azt jelenti, hogy

a mai nemzetközi helyzetben a magyar filmek olyan piacokon vethetnék meg a lábukat, amelyekről pár hónap előtt még álmodni is merészség lett volna.

Nem elég azonban a helyzet felismerése. Cselekedni is kell. A legfontosabb feladat — sok és jó film gyártása.

Nem hangsúlyozható eléggé, hogy mit nyerhetünk, ha élni tudunk az alkalommal és viszont: mit veszthetünk, ha elmulasztjuk az adott pillanatot.

A hazai piacnak elsősorban sok magyar filmre van szüksége, hogy fedezhessük a jövő évi keresletet. Ez gyártóknak, kölcsönzőknek és mozi-soknak egyaránt érdeke. Minthogy pedig nemcsak egy évre kell előre gondolni, hanem a jövőt is szem előtt kell tartani,

nem elég a sok magyar film, jó magyar filmek is kellene, hogy a piac nagy étvágyára ne következzen hamarosan a jóllakottság megcsömörlött érzése.

NEMZETI FILMHÉT LILLAFÜRED 1 9 4 0

A későn beköszöntött idei nyár első derűs napjai a tavalyi lillafüredi Filmhét fejlethetetlenül szép napjait idézik emlékezetünkbe. A magyar Biennale az idén sem maradhat el: kötelez a tavalyi. Folytak is az előkészületek a rendezőbizottság részéről éjjel-nappal, hogy még sikeresebbé vázsolják az idei Filmhétet Lillafüreden.

A magyar film- és moziéletnek ez a társasági összefüggése — Filmklub és más társadalmi találkozási híján — ma már elmaradhatatlanul szükséges. Egyszer egy évben fel kell vonulnunk, táborra kell vonnunk, távol Budapesttől, egészsévi munkánk színhelyétől, hogy gondtalanul, jól végzett dolgunk után, egy kis pihenés közepette élvezzük a sikert, az eredményt. Hogy felvonulhassanak mesterségünk kis világának nagyjai, vezetői, együtt; irodák, műtermek, laboratóriumok, munkaszobákban túl, úri módon, demonstratív önmagunk, a nagyközönség és a külföldi vendégek előtt.

A múlt és kitűnő tapasztalatai után az idei Filmhét sok-sok részletében már jobb, szebb lesz, mint a tavalyi. A rendezőbizottságnak sikerült megnyernie a Kamara védnökségét, sikerült továbbá a két másik nagy szakmai területet: a filmkölcsonzók és mozisok egyesületének részvételét is biztosítani, végül, de nem utolsósorban a külföldi karitársak is jelentősebb számmal ígérték meg eljövételüket az idén, mint tavaly.

A magyar filmek sztárjai pedig nemcsak hogy nagyobb mértékben vesznek részt az idei Filmhéten, de mind-egyikük fellépésével is emelni fogja az 1940. évi lillafüredi napok programjának színvonalát. Pikáns csemege lesz ez szakmabelieknek, nagyközönségnek egyaránt.

Az új évad magyar és külföldi filmanyagának legjobbjai verseny keretében kerülnek bemutatásra s a nyerteseket a tavalyinál még értéke- sebb jutalmakkal fogja díjazni a zsűri. Minden nap délelőtti és délutáni is peregnék majd a filmek, mert a beneve- zők száma minden nappal növekedik.

A magyar film- és moziéletnek három ágának képviselői kongresszus formájában fogják megtárgyalni mes- terségünk eredményeit, terveit, kíván- ságait azok előtt a hatósági kiküldöt- tek előtt, akiknek módjukban áll a hazai film- és moziügyek bajain segí- teni. Olyan alkalom ez, ami valóban csak egy évben egyszer adódik.

Az idei lillafüredi Filmhét rendezői- bizottsága, élén Kiss Ferencel, a Ka- mara elnökeivel mindent elkövet, hogy mindazok, akik résztvesznek ebben a társadalmi filmösszeüdvényben, még szebb emlékekkel távozzanak, mint az elmúlt nyáron.

Kifelé ugyanez a tétel érvényes, csak fordítva. Jó magyar filmekkel kell meghódítani a külföldi piacot, hogy azután nagyszámú magyar film eladására rendszeresen sor kerülhessen. Természetesen csak addig, amíg a színvonalban nem hanyatlás, hanem emelkedés mutatkozik.

Filmkultúránk törekvései tehát találkoztak filmkereskedelmi életünk követelményeivel ugyanakkor, amikor a bel- és külföldi piac helyzete egész- sen kivételesen kedvező a magyar filmgyártásra.

Elérkezett tehát a pillanat, amelyben talán úgy nekilendíthetjük a magyar gyártást, hogy az ne álljon többé, hanem állandóan felfelé íveljen a haladás útján.

Viszont ha ezt az alkalmat is elmulasztjuk, folytathatjuk tovább a magyar filmgyártás zötyögős útját egyik kátyuból a másikba. Nincs tehát idő a tanakodásra és a habozásra!

A pillanat elérkezett! Cselekedni kell!

A magyar filmgyártás fordulópontja

Hozzászólás a MAGYAR FILM: „Tervszerű gyártás” című multheti cikkéhez

Irta:

SZÜCS ADÁM

Michel Angelo fél évezreddel azelőtt gigászi fantáziájának és a renaissance-kori alkotók ihletének roppant szenvedé- lyével és erő kifejtésével festett egy eze- ket az indulatokat méltón kifejező ial- festményt a szikszini kápolna falaira. A genetikus sorrendben következő, tehát egy bizonyos szempontból filmszerű *Te- remtés, Próféták, Sibillák és Végítélet* címmel, amelyről többé-kevésbé minden embernek tudomása van, mert ismerete hozzátartozik a legelemibb művészet- történeti fogalmainkhoz. A Vatikánba eljutni és ezt megnézni, vagy élmény- szerűségében elmélyedve résztvenni azonban csak igen keveseknek van al- kalmuk. Így a fenséges mű valóságáról alkotott fogalmunk nyugtalan sejtelen- ként vegyül el a többi misztikus fogal- mak között, amelyeket a művészet is- meretlen elemeiről magunkban elképze- lünk. És ha megközelíthetjük is a ké- pet, nem valószínű, hogy éppen hozzánk szól, vagyis ha az tesz is ránk hatást, az nem azonos azzal, mint amit másra gyakorol, tehát nem közös és egyértel- mű, hanem elszigetelt munka.

Művészet... Egy bizonyos kollektív értelemben az emberiség nagy közössége előtt elzárt rejtelmes világ. És jölehet, az ember az esztétikán keresztül éri el legkönnyebben az etikát, mert a szépség gyönyöre erkölcsi magasabbren- dűséghez fejleszt szellemileg, a nép nem él közösségben a művészekkel. Nem, mert ehhez más, szinte utópisztikus ál- lamforma kellene, hasonló az ógörögök államához, akik egyenesen benne éltek a művészetben, amely berendezkedés a változott életformák következtében ko- runkban teljes képtelenség.

Felmerül tehát előttnünk a roppant jelentőségű kulturális kérdés, amely az emberi szellem fejlődéstörténetében kor- szakot jelent: *hogyan közeledhetnénk társadalmilag a lényegénél fogva er- kölcsmesítő művészethez?* A kérdésre azonban csak tagadólag felelhetünk: *korunk társadalmi régen túlfejlődött azon, hogy az individuális művészeteket kollektív alapon tekinthetné sajátjának.*

A művészet mai formájában nem fe- jezi ki többé ennek a nemzedéknek ér- zéseit és gondolatvilágát. *Egy új, egy egyetemesebb, egy hozzáférhetőbb mű- vészetet kell kialakítanunk, amely úgy*

a kornak, mint szellemi megnyilvánulá- sainak megfelelőbb és általánosabban az emberi közösségé legyen.

Ezért jutott a film olyan mérhetel- len jelentőségre! Mint minden művé- szet, úgy a film elterjedéséből és vilá- got mozgató sikereiből is jogosan kö- vetkeztethetünk arra, hogy napjaink le- kívülágát legjobban kifejezi és értelmün- ket hatása alá vonva, a halhatatlan iránti vágyunkat leginkább kielégíti. A film- művészet a nagy tömeg, a konstruktív és kollektív egységre törekvő társada- lom közművészete. Mindenkihez egy- formán szól és a nézőket mind lélekben, mind gondolkodásban egyértelművé ala- kítja, tehát a szó eszményi értelmében szociális művészet.

A filmművészet ma még — mint mindnyájan tudjuk — tévelyeg és bizonytalan erőfeszítésekben pazarolja csodálatos lehetőségeit, mint az az ember, aki önerejével és tehetségével nin- csen tisztában. Bizonytalansága leg- szembeszökőbben abból tűnik ki, hogy lényegileg és műfajilag kialakulatlan, mert sok beszédszöveggel táhetetlenül utánozza a színpadot, a statikus képbe- állításokkal a festészetet és az érte- lemhez igyekszik szólni, mint az iroda- lom, holott önálló műfaja és kifejezés- módja önként kínálkoznak anyagából és műszaki lehetőségeiből. Képköltésze- te, hangulatvilága, fény- és mozgáski- fejezései és asszociatív képkapcsolatai éppen az érzelmekhez, az ösztönhöz és a mindennél fogékonyabb tudatalatti képzelethez kellene hogy szóljanak. *A film mai egyhelyben-keringésén azonban csak az fog változtatni, ha esztétikai irodalma a tenyek felsorakoztatására, a gyakorlati filmesztétikára tér át.*

A világháború után a némafilm elérte azt a korszakot, amely technikáját csaknem tökéletessé és tág eszmei le- hetőségek eszközeivé fejlesztette. *S ma a hangosfilm a csodával határos műsza- ki teljesítményt jelent.* Művészetben azonban alig érte néhol utól sajátágos műfajának lehetőségeit. Fejlődni azon- ban törvényszerű szükséggel kell to- vább. Mivel rohamos fejlődés éppen a háború közvetlen befejezése utáni idő- szakban szokott bekövetkezni, — a rom- bolás utáni építési szándék ösztönzésé- ben — mind a technikában, mind a mű-

A
MAGYAR
FILM
az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

vészetben, és mivel a film technikájában ez már beteljesedett, a most folyó háború következtében a film művészete éri majd el fejlődésének első, legmagasabb fokozatát.

Úgy a vállalkozó, mint a közönség rá fog ébredni arra, hogy a film sokkal kevesebbrel sokkal többet fejezhet ki, ha tempójával, — amely nem a gyorsaságot jelzi, hanem a cselekmény fejlesztéséhez, érzelmi fokozásához a helyzet szerint szükséges lassú vagy gyors kapcsolásokat, a vágási képváltogatás sebességét, és a szerep belső mozgásritmusának arányosságát jelenti, — kép-kifejezéseivel pusztán az érzelmekre hat és egyenesen ezzel a célzattal készül. Mert csak így tudja teljességgel és közérthetőséggel kifejezni mondani-valóit és így válik egyetemes érdekeket kielégítővé. Mindez a jelenlegi háborút megelőző időben, annak feszültséggel terhes légkörében, megvalósíthatatlannak látszott, ami sok tekintetben érthető és indokolt volt. A háború lezajlása után, amikor az eddig hadititkokat jelentő új találmányok ezreit fogják a társadalom szolgálatába állítani és amikor az építő és alkotó ösztön fokozottabban mozdul meg az emberiségben, kétségtelen, hogy az új művészet soha nem látott eszméi, valamint kortörténeti jelentőségében fog felfelé ivelni. Megtalálja önálló, a technikájával szoros összefüggő kifejezőmódjait és mivel a közönséget is befogadására alkalmasabb új érzületek hatják majd át, nagyban előre lendíti a társadalom szellemi fejlődését. Megtermékenyül az emberi szellem lefojtott kollektív vágyainak a háború következtében való felszabadulásában. Erre egész bizonyosan sor kerül.

Magyar vonatkozásban két lényeges fontosságú kérdésen dől el, hogy részt veszünk-e mi is a világalakító új művészet kialakításában, amely számunkra úgy gazdasági, mint kulturális érdek volna, vagy maradunk a folytonosan csak idegen kultúrákat importáló államok között? Ha a helyzet úgy hozza magával, hogy mi is erőfeszítésre kényszerülünk, ennek következtében magunk is önkénytelenül felemelkedhetünk a mai átlagművészetet túl, fajtánk értékeit kifejező új művészi magasságokig; habár a háború csupán ilyen érdekek miatt egyetlen nemzetre nézve sem kívánatos. Ha azonban erőink nem próbáltatnak meg, sőt gyarapodnak, egyetlen teendők marad: a művészetek kulturális harcában a győztesek között kell lenniük! Ezt a dicsőséget azonban csakis abban az esetben érhetjük el, ha filmgyártóink minden idegen kibontakozást megelőzve, olyan irányban fejlesztik a film művészetét, amely bizonyosan meg fogja valósítani a hadviselő államok békekötése után a világ valamennyi nagy filmgyártó központjában.

Ebben az irányban máris nagy eredményt jelent a *Halálos tavasz* és a

Földindulás sikere. Ez a két film egyes részleteiben s az utóbbi kollektív törekvéseiből már sokat mutatott meg abból az új művészetből, amely felé a fejlődés iránya visz. Lényegében azonban még kevés mindez, mert a mai szempontok elvetésével, némely tekintetben forradalmi átértékelésekre lesz sürgősen szükség a magyar filmművészet kialakításánál.

A filmgyártó vállalkozók részéről óvatos véleményeket lehet hallani arra vonatkozóan, hogy a közönség esetleg nem fogja a lényeges műszaki újításokat elismerni és elfogadni, vagyis azok nem vezetnek anyagi sikerre. Ennél a pontnál cáfolattal két nagy tévedést kell elismerniök a vállalkozóknak: ök először a pénzüket kívánják a filmgyártásban hasznosítani, de leggyakrabban nem művészek, s még ritkábban alkotó szellemek, akik a művészet lényegének első fontosságú kívánalmának, — hogy művész az, aki az emberiség jövőbe irányuló vágyait kifejezi és realizálja a művészetben, — megfelelnének. Igaz viszont, „művészek” zaklatásainak vannak állandóan kitéve. Másodsor: el kell fogadniuk azt a tényt, hogy a társadalom egy kollektív művészettel szemben sokkal fogékonyabb, mint az egyén, és ösztönös ítélete többet jelent a legképzettebb kritikus véleményénél. Ebből adódik, hogy nem feltétlenül szükséges a közönséget egyik napról a másikra egy, az eddigi megszokottal szöges ellentétben álló művészettel meglepni. Ezt az átalakítást, a közönség ízlésének felfröccsölését és meghódítását, fokozatosan is keresztül lehet vinni. S a közönség nem hálátlan, ha egy ösztönös érdeklődését jobban és tágabb keretek között kielégítő, s ezenfelül teljes lelkivilágát jobban lefogaló művészettel — ami az új film természetes hivatása — ajándékozzák meg. Ez minden esetre meggondolandó körülmény! Mert az új film akkor is előttünk terem majd rövid idő múlva, ha a magyar filmgyártás tétlenül várja a külföldi állásfoglalását. De hol maradunk mi akkor?

Most csak az a kérdés, hogy — kicsinyes érdekektől függetlenül, — mennyi komoly tehetséget tud a magyar filmgyártás mozgósítani — sok helyt éppen az ismeretlenek táborából s még nagyobb fontosságú, hogy az érdekeltek megértéssel fogadják-e ezt az előre figyelő hangot, vagy sem?

Itt az alkalom a magyar filmgyártás jövőjének megalapozására!

Hogy filmjeinkkel eredményeket és sikert érjünk el, nem szabad elhallgatnunk a bizonyító tapasztalati tényeket, sőt inkább ésszerűen szembe kell néznünk a valósággal. A magyar film, amely — nemzetünk tehetségét ismerve — a világ minden népének meghódítására lenne hivatott, eddig nem jutott el országhatárainkon túl, kivéve azokat, amelyeket egyes idegenben élő magyar népcsoportok kölcsönöztek ki. Ennek okaival mindenki tisztában van.

Üzleti szempontból három csoportba sorozhatjuk a magyar filmeket. Az első csoport a kivételes sikeres filmek csoportja, amely filmek azonban csak igen ritkán tekinthetők üzleti tényezőnek, de azért minden esetben tetemes haszonnal zárják számadásukat. Sajnos, ezekből készül a legkevesebb. A második csoportba sorozhatók azok a filmjeink, amelyek egy forduló alatt be-

hozják költségeiket, sőt néha még jelentős hasznot is hajtanak. Ebből a filmfajtából gyártjuk a legtöbbet. A harmadik csoportba tartoznak azok, amelyek különféle üzleti, de főleg művészi hibák miatt teljesen sikertelenek maradnak és gyártási költségeiknek legtöbbször még a felét sem térítik vissza. Az első csoport százalékaránya tehát 10%, a második csoporté 60—70%, a harmadik csoporté a fennmaradó. (Nefelejünk itt, hogy közönségünk állhatatosan ragaszkodik a hazai filmekhez és már csak nemzeti önértékből is elnézi hiányosságait.)

Könnyen megállapítható tehát, hogy gyártási mérlegünk gazdasági értelemben a kiadás-bevétel kiegyenlítő pontján áll, de gyakran billen a kiadási többlet felé, tehát a gyártás a vállalatoknak csak egyes esetekben kifizető. Hogy ennek ellenére mégis Európában egyik legtöbbet gyártó nemzete vagyunk, az kizárólag erényedtetlen telkesedésünknek, — ami a művészet felé való törekvés következménye, — és vezető egyéniségeink kitartásának, a jövőért aggódo előrelátásnak köszönhető. Ennek az aggodalomnak indokoltasága a múlt évben már mutatkozni kezdett: magyar filmeknek tapsolt Jugoszlávia, magyar filmeket dolgoznak át magyar művészekkel Olaszországban és Páris, a művészi filmgyártás központját meghódította a világfilmekkel versengő *Halálos tavasz* stb.

Új helyzet előtt állunk!

Bebizonyosodott, hogy a művészi és nagy sikert hozó filmek előállításához nem is annyira a korlátlan tőkekeret hiányzott, mint inkább a művészi készség. Nézzük például az amerikai vállalatok óriási összegekből és pazar kiállításal készült filmjeit: ritkán művészi, s a közönséget a szórakozáson felül (kivételek mindig vannak, pl. a nagyhatású burleszk- és rajzfilmek) nem hatják át. Mert ne tévesszük össze: az érzelmes darabok pusztán felhatalmas hatást váltanak ki, amelyet a reklámmal is erősen támogatnak. (A túlzott reklám bizonyos esetekben megtevesztő.) Az amerikai filmgyártók, — úgy látszik — általában országban nem is igen törekcsenek egyébre. Filmjeik azonban, mióta a modern francia film megcsillagolta előttünk az igazi film-művészetet, pusztán látványosságuk célzatával kissé unalmassá válnak, s így a francia művészfilm felülmúlhatatlan konkurrenciát jelent az amerikai filmeknek.

A fentemlített összehasonlítás a magyar filmgyártásra is vonatkozik, azzal a különbséggel, hogy nálunk belátták már a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát és tapasztalva a francia filmek növekvő népszerűségét, a gyártásban alkalmazkodni kezdtek a művészi háladáshoz. Helyes érzéssel, sajátos nemzeti vonatkozásban megvalósítani igye-

FIGYELEM

Keresztény, szorgalmas, ügyes, szerény igényű, jó összeköttetésekkel rendelkező, a szakmában ismert, magányos-iroda-tulajdonos

filmeladói

(utazó) állást keres. Amétát is vállal. Cím: Kornya Sándor, VIII., Erdélyi utca 10. Tel. 131-968.

keznek a művészi törekvéseket, miáltal megelőzték a francia film túlságos lérhódítását.

Ezen a nyomon haladva, eljutunk a bennünket szintén komolyan érintő gazdasági kérdéshez. Filmgyártásunk ugyan különböző érdekek ellentétessége miatt válságba került, de nem szabad ebben a döntő időszakban megfélekednünk arról, hogy most inkább, mint valaha, elérhetjük filmkivitelünk fellendítését.

A francia és angol filmgyártás — amellyel művészi jelentőségben most már mi is vetekedhetünk — megbénult. Ne értsük félre: a *Halálos tavasz* nem csupán azért járja sikerrel a művészetre kényes párisi mozikat, mert a belső szükségletet a francia gyártás nem fedezi eléggé, hanem főként azért, mert a nálunk is szokatlan sikerrel pergett film elérte a művészi teljesítmény olyan fokát, amit a francia szakörök kénytelenek voltak elismerni. Ebből következik viszont: *hogya most, amikor a külföldi gyártás erősen megcsökökent, nagykonceptiójú és művészi filmeket lát tőlünk a külföld, megszokja, hogy az állapotok rendeződése után is elfogadják és értékeljék filmjeinket.* Hiszünk el, nincs abban különösebb nehézség: jó filmeket gyártani és jó üzleti eredménnyel helyezni el külföldön.

Hangoztatják, hogy a nyelvi nehézségek állanak útjában a külföldi filmelhelyezésnek. Ez egyéb hibákat takargató mellébeszélés! Mert ha olyan filmeket hoznak forgalomba, amelyek művészileg megállják helyüket, a külföld nem zárkózik el. Ez képtelenség lenne! Miért tudnak az amerikai és orosz filmgyárak üzletileg eredményes filmeket küldeni valamennyi országba? Az ő nyelvük sem általánosabb közönség szempontjából, mint a miénk. Sokkal fontosabb figyelembe venni, hogy a film nem szorul rá az állandó beszédre, ha művészi lényegét értő rendező készíti, aki tisztában van azzal, hogy a kép- a fény- és a mozgáskifejezés a megfelelő zörejekkel és az elengedhetetlenül fontos beszédszöveggel mindent kifejezhet, sőt a film sajátága, hogy igazi művészetét megvalósítani és általa mély hatást elérni csakis így lehet. A *Halálos tavasz* ezt részben már bebizonyította és éppen ezért keltett szokatlan feltűnést, — s ami még fontosabb, — rendkívüli üzleti eredménnyel pereg. Vannak pedig olyan részletek benne, amelyeknek hosszú ideig egyetlen szó sem esik, csak a képei beszélnek. Ez kettős érdek: a film művészi lényege kívánja és a külföldiek is jobban értik, ha éppen csak — a kevés számú felirattal pótolható — legfontosabb nyelvi kifejezések vezetik értelmileg a cselekményt.

Németország, annak ellenére, hogy minden eszmei és gazdasági erejét háborújának megnyerésére fordítja, több filmet gyárt és helyez el külföldön, mint békés viszonyai között. Miért? Egyrészt: nem akar lemaradni a külföldi mozik műsoráról, másrészt: gazdaságilag ezt a forrást sem kívánja megszüntetni, sőt céljai elérése érdekében még ezzel is gyarapítani igyekszik nemzeti bevételét.

Az idén Olaszország és Jugoszlávia a magyar filmhez folyamodott. Ez is annak a jele, hogy *nyitva előtűnik az út, csak az igaz értékeknek kell a filmgyártásban érvényt szerezniük.*

Szakmai kérdések rendezése

Mint már többször hangosítottuk, a kereskedelmi életben mindenütt, de különösen a fiatal és gyors tempóban fejlődő filmszakmában, csak rövid időre szólhatnak az intézkedések, mert egy évad alatt annyi minden megváltozhat a bel- és külföldi piacon, hogy még előnyös támogatások is könnyen kerékkötővé vagy célját tévesztett felesleges rendszabállyá válhatnak. *Ezért rendkívül fontos, hogy a filmszakmai élet gyors változásához az elmúlt évad tapasztalatai és a jövő kilátása alapján a múlt évek rendelkezéseit hozzáüldomítsák.*

Különösen jelentős ez az idén, amikor a szokásos eltoldódásokon felül a lassan egy éve dúló európai háború mind mélyebbrehatóan változtatja meg a múltban kifejlődött európai filmpiac képét és még csak hozzávetőlegesen sem sejtethetjük, hogy milyen végső következményekkel jár majd a háború szakmánkra nézve.

Annai bizonyos, hogy minél nagyobb százalékban tudja a szakma a hazai piac szükségletét magyar filmekkel fedezni, annál kevesebb meglepetés érhet

a külföldi filmek terén. Minthogy pedig a magyar gyártás még akkor is csak kis részét elégítheti ki a hazai filmkeresletnek, ha teljes gözzel folyik a munka a műtermekben, a szakma érthetően növekvő idegességgel várja a már régen álló gyártás megindulását. Talán már a most elmulasztott műtermi idő is igen keservesen fogja éreztetni hatását a jövő évadban, míg további lényesszerszínét katasztrofális lehet.

A gyártás megindítása mellett, amelyet egyre kétségbeesettebben vár a szakma, egyéb kérdések is tisztázásra várnak, amelyek eldöntése szintén igen sürgős volna. Ezek részben a gyártás támogatásával kapcsolatosak, részben a szakma egyéb ágaira vonatkoznak, mint azt már ismételtén kifejtettük a MAGYAR FILM hasábjain.

Úgy tudjuk, illetékesek a szakmai vezetők meghallgatásával még májusban letárgyalják a függő kérdéseket, hogy az amúgy is rendkívül bizonytalan helyzetben legalább ezekben az ügyekben tudja magát mihez tartani a szakma a jövő évad előkészítéséhez még rendelkezésre álló rövid idő alatt.

A német Filmkamara felhívása a magyar Filmkamarához

A nyugati háború következtében a magyar filmek részére mutatkozó külföldi értékesítési lehetőség természetesen azonnal felkeltette a szakma figyelmét és a magyar filmszakmára jellemző üzleti élelmességgel azonnal megindultak a tárgyalások a filmek külföldi eladására. Amint az ilyenkor szokásos, megkezdődött a spekuláció is.

Ennek az utóbbinak érdekes visszhangja a berlini Reichsfilmkammernek a budapesti Filmkamarához intézett átirata. A német filmszakma legfőbb irányító szerve közli a magyar Kamarával, hogy egy magyar cég a német vevőkhöz olyan ajánlattal fordult, amelyben nagyszámú magyar filmet kínált fel, mondván, hogy a magyar filmtermelés tekintélyes hányadát a közönség tartja és a jövőben is szándékában áll magyar filmek jogát Németország részére megszerezni.

Az ajánlattal kapcsolatban a Reichsfilmkammer arra kérte fel a Filmkamarát, hogy közölje a magyar szakma érdekelte cégeivel, hogy ilyen és ehhez hasonló ajánlatokat a német vevők nem vehetnek figyelembe, mert a német valutáris rendelkezések értelmében külföldre sem nyíltan, sem burkolttan közvetítőkkel nem tárgyalhatnak, illetőleg közvetítőknek semmiféle módon ellenszolgáltatást nem utalhatnak át. Ennek következtében nem tartják kívánatosnak azt, hogy olyan magyar céggel álljanak szembe, amely nem maga gyártotta a filmjeit, hanem vásárolta, mert hiszen ez megrágitja a filmeket és így a szükségesnél nagyobb összegű német márkaátutalást vonna maga után, anélkül, hogy a magyar gyártók többet kapnának filmjeikért.

A berlini Reichsfilmkammer figyelemzetező felhívásához annyit fűzünk hozzá, hogy — amint azt már ismertettük — *illetékes helyeken az egyéges magyar filmkivitel megteremtésén jára-*

doznak. Mielőtt ennek az elhatározásnak a megvalósítását és a részletes kivitelezését nem ismeri a szakma, korai és káros a külföldi értékesítésre irányuló spekuláció, mert, amint látjuk, igen könnyen maga után vonhat olyan intézkedéseket, amelyek nagyon érthetők a külföldi állam szempontjából, de amelyek a magyar filmek fokozottabb külföldi értékesítésének megkísérítései egyáltalán nem teremtenek kedvező légkört a magyar üzletemberek felé.

Másrészt viszont érthető az is, hogy élelmes és tőkével rendelkező vállalkozások megkísérlik a kedvezőnek látszó helyzet kihasználását. *Ezért volna szükséges, hogy illetékesek minél előbb tájékoztassák a szakmát egyéges filmkiviteli terveikről, hogy ezt a szakma figyelembe vehesse tárgyalásainál.*

Kezdődik
a repriz-szezon,
jegyezze elő idejekorán
filmjei dukkózását

ARANY
FILMDUCCO

Laboratórium: Dankó-u. 22. Tel.: 149-489
Városi iroda: Erzsébet-krt. 13. Tel.: 421-183

OKTATÓFILM

Filmoktatás a mezőgazdasági
középiskolákban

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 167.310—1940. számú rendeletével a mezőgazdasági középiskolákban elrendelte a filmoktatási díj fizetését a jövő tanévvel kezdődőleg, amely intézkedés azt jelenti, hogy a jövőben a vallás- és közoktatásügyi minisztérium alá tartozó mezőgazdasági középiskolák is hasznosítani fogják taneszközeik között a legmodernebbet: a filmet. A *Hivatalos Közlöny* május 15-i számában megjelent rendelet a következőképpen intézkedik:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 167.310—1940. V. számú rendelete

a mezőgazdasági középiskolákban filmoktatási díj fizetése tárgyában.

Az állami mezőgazdasági középiskolák igazgatójának.

Megfelelő eljárás végett közlöm Igazgató Urral, hogy a mezőgazdasági középiskolák tanulói az 1940—41. iskolai évtől kezdődőleg a beiratáskor filmoktatási díjat tartoznak fizetni. A díj összege tanulónként állapítandó meg az illető tanuló által az előző tanévben fizetett tandíjának 3%-ában. Az első osztályba felvett tanulók 3%-os filmdíjának megállapításánál a tandíjösszeg veendő alapul, amelyet a tanuló díjkedvezményre való esetleges ráutaltságának és tanulmányi előmenetelének figyelembevétele szerint előreláthatólag fizetni fog. A filmoktatási díjat Igazgató Ur a beírások befejezte után fizesse be a „V. K. M. Filmoktatási díja, letéti számla”, Budapest című 63.099. számú póstatokarcépképzési csekkszámlára s elszámolását 77.800/1934. számú rendelet (megjelent a „Hivatalos Közlöny” 1934. évf. 18. sz.) értelmében terjessze fel.

Budapest, 1940. évi április hó 28.

A kultuszminiszter rendelete tehát új területtel bővítette a filmoktatás eddigi határait és bár szám szerint ez nem jelent sok iskolát, mégis örvendetes haladásnak minősíthető. mert hiszen új tárgyú filmek feldolgozásának gondolatát veti előre. Nagyon üdvös volna, hogyha ezzel kapcsolatban a felekezeti mezőgazdasági középiskolák is csatlakoznának a filmoktatáshoz önként, mintahogy természetesen a fővárosi mezőgazdasági középiskola is együtt fog működni az államiakkal a filmelátás terén.

Premiermozik műsora:

ÁTRIUM
CASINO
CITY
CORSO
DÉCSI
FORUM
OMNIA
RADIUS
ROYAL APOLLO
SCALA
URÁNIA

Kár volt hazudni
Találkoztam ..
Találkoztam ..
N. N. és Tsa
Kár volt hazudni
Gül Baba
Oz
Napoleon házassága
Mégis szép a világ
Floridai kaland
Tűz az Óceánon

máj. 16-tól
máj 23-tól
máj 23-tól
máj. 14-től
ápr. 16-tól
máj. 20-tól
máj. 22-től
máj. 16-tól
máj. 15-től
máj. 10-től
máj. 20-tól

Objectiv
Mozgóképz.
Mozgóképz.
Metro
Objectiv
Palatinus
Metro
Palatinus
Metro
Csepreghy
UFA

M O Z I

SZERKESZTI: MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMENYEK

Megjelent a nyári egyláger-játszásra vonatkozó rendelet

A m. kir. belügyminiszternek
65.232/1940. B. M. számú rendelete

A mozgófényképezemek játszási rendjére vonatkozó rendelkezések részbeni módosítása

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY
1940. V. 23-i, 114. számában.)

Az 1935.XIV. t.-c. 2. §-ában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

A mozgófényképezemek játszási rendjének megállapítása tárgyában kiadott 174.000/1936. B. M. számú rendelet 1. §-ának második bekezdésében foglalt rendelkezés hatályát az 1940. évi nyári évadra felfüggesztem és a mozgófényképezemekben az 1940. évi július hó 1. napjától augusztus hó 20. napjáig terjedő nyári időszakban is naponta csak egy-egy 1.200 méternél hosszabb játékfilm bemutatását engedélyezem.

2. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1940. évi május hó 21-én.

Dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc s. k.
m. kir. belügyminiszter.

Az árvízkarosultak javára történő gyűjtés folytatólagos eredménye

Legutóbbi közlésünk óta az alábbi adományok érkeztek be a Moztegyesülethez:

Budapest:
Ferencvárosi 7.—
Kamara 140.—
Nap 20.—
Palace 150.—

Vidék:

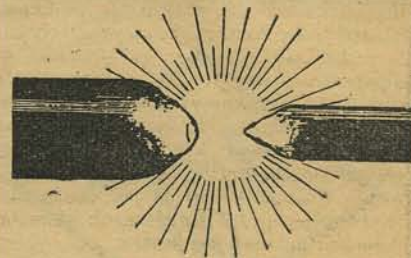
Békés (további)	4.—
Dunaföldvár (további)	10.—
Galánta (további)	20.—
Gyömrő	5.—
Kassa—Capitol	60.—
Kassa—Central	40.—
Kassa—Tátra	45.—
Kassa—Tivoli	45.—
Jászberény—Kultúr	8.—
Kecskemét—Árpád	5.—
Marcali	4.12
Mosonszentjános	4.—
Ókéske	12.—
Ózd—Corso (további)	10.—
Pesterzsébet—Árpád	25.75
Pesterzsébet—Uránia	12.36
Rakamaz (további)	3.—
Rákoskeresztur	10.—
Sárvár	10.—
Sopron—Városi	30.—
Szentes—Glória (további)	25.—
Nagykanizsa—Városi—Nép (további)	2.—
Jászkiés	6.—
Kiskunlacháza	5.40
Öcsöd	4.—

*

MEGHALT A SZENTESI TUDOMÁNYOS MOZI EGEDELYESE

Az elmúlt héten meghalt a Szentes városában műkedvelő Tudományos mozgóképszínház engedélyese, özv. lovag Prunkl Jánosné.

Moziszenét

rendelje

Molnár Ferenc

velitőszón-kereskedőnél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 8.

Telefon: 140-736, 222-105.

ÚJ FILMEK

Tűz az Óceánon

(Brand im Ozean)

Rendezte: Günther Rittau

Főszereplők: Hans Söhnker, René Deltgen, Winnie Markus, Rudolf Fernau

Gyártotta: Terra

Beszél: németül

Magyar szöveg: K. Halász Gyula

Hossza: 2575 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: UFA

Bemutatta: Uránia, május 20

Középamerika partjai mentén érdekes vállalkozásba fogott McGown a pénzüember és társa Don Pedro. A tenger mélye itt valószínűleg olajat rejt. McGown hisz abban, hogy egyszer felbugyan a folyékony arany. A vizalatti munkálatoknál dolgozik Tom Finberg, a bűvár. Don Pedro unokahugának, Juanának birtokait kezeli. Tom Finberg is eljár a birtokra és úgy érzi, hogy Juana az a lány, akit egész életében tudna szeretni. A tengerparti olajkutató-telep kísérteties alakja az örült Gold kapitány, aki fantasztikus mesét tud egy a part mellett elsüllyedt és kincsekkel megrakott kínai hajóról. A vizalatti robotantások során Tom aszfaltréteget talál és az aszfalt olajra vall! De a tengerfenék itt lejt és a további kutatásokat csak páncélozott mélytengeri bűvár tudja elvégezni. Erre a munkára a legkitűnőbb bűvart, Nik Dorlandot, Tom régi barátját, szerződtetik. Juana szépségén Nik Dorland is tüzet fog. A két jóbarát, Tom és Nik már-már összetűz, amikor Nik elmondja, hogy Gold kapitány nem is olyan bolond, mert már első leszállása alkalmával látta a víz mélyén az elsüllyedt hajó roncsát. Tom is leszáll, megtalálja a hajóroncsot, a hajó mérhetetlen kincset rejt. Tom és Nik meg-egyeznek abban, hogy Tom emelögözött bérel és közösen emelik ki Gold kapitány kincses hajóját. Tom túlradó boldogságában megkéri Juana kezét, míg Nik, aki ugyancsak szereti a lányt, elhatározza,

hogy a munka befejezését Tomra bizza és barátjának engedi át a lányt. Juana megrettenve hallja, hogy Nik el akarja hagyni, lerohan a telepre, mire Nik megígéri, hogy örökre vele marad. Ennek a beszélgetésnek tanuja lesz Tom, aki anélkül, hogy búcsúzna, ösvért bérel és elhagyja a telepet. Don Pedro ördögi tervet eszel ki, megkeresi Tomot a távoli városban és azt állítja, hogy Nik először Juanát vette el tőle, majd pedig nélküle akarja kiemelni a kincseshajót. A halálosan elkeseredett, féltékeny Tom elhiszi ezt a mesét, emelőhajót bérel és Don Pedroval elindul az olajtelep felé... A tenger mélyén futó olajvezeték egy helyen megsérül, olaj borítja el a tenger felszínét. Csak Nik segíthet, aki most Juana mellett dolgozik a birtokon és tudni sem akar az olajról. Hosszas kérélelésre felölti a bűvár ruhát, leszáll, hogy megkeresse a hibát, majd pedig, hogy meg is javítsa. Ekkor érkezik meg Tom emelőhajója. Tom az emelőhajóhoz köti a roncsot és megindul a vontatás. A vontatóhajó már el is indul, amikor Gold, az örült kapitány, átkozódva evez feléjük, hiszen az ő aranyát, az ő kincsét viszik. Gold csónakját a hajóról tűz alá veszik, mire a kapitány eldobja a kezében lóbált lámpát. A felszínre áramlott olaj ebben a pillanatban meggyullad és a tenger egész felszíne egyetlen lobogó lángözön. Tom vontatóhajója elszakítja a mélyben dolgozó Nik bűváröltözetének emelőláncát. Csak néhány percre van a mélyben dolgozó Niknek levegője már. Juana könyörgésére Tom bűvár ruhát ölt és a tüztengeren át a mélybe száll, hogy megmentse barátját s feláldozza az aranyhajót. A kincs örökre elveszett, de Tom, aki most már tudja, hogy félrevezették, kárpótlást talál az igazi barátságban és a becsületos munkában.

A nagy technikai felkészültséggel rendezett film új olajforrások felkutatása körül lezajló küzdelmet mutat be. A drága nyersanyag feltárásának, a mélyvízi bűvároknak elszánt munkája, párosulva az ember mohó gazdagodási vágyával olyan erőteljes drámát produkál ezen a filmen, hogy a néző szinte kimerülve távozik a színházból. A történet izgalmas, állandó feszültségű, túlfűtött menete, a szereplők dinamikus játéka hasonlít azokhoz a félpengős kalandorregényekhez, amelyeket az ember egylélekre szokott elolvasni. A film egyes képszenzációi: a bűvár munkája a tenger fenekén, a kigyulladt olajmező körül támadó mentési munkálatok dícséretére válnak a rendezőnek.

V. D.

Találkoztam a szerelemmel

(I met my love again)

Irta: David Hertz

Rendezte: Arthur Ripley és Joshua Logan
Főszereplők: Joan Bennett, Henry Fonda, Alan Marshal

Gyártotta: United Artists

Beszél: angolul

Magyar szöveg: Lajthay Károly

Hossza: 2142 méter

Cenzura: aluli

Kölcsönző: Mozgóképezem

Bemutatta: City, Casino, május 23.

Linboro amerikai városkában két család él egymás mellett. A két család ifjú két sarja szerelmes egymásba. Townner Ives, aki szolid ifjú, mivel apja egyetemi tanár volt, ő is a tudományos pályára készül. A William család szemefénye a szép

PETS MAN

ILLUSZTRÁCIÓK
MUTÁCIÓK
KLISÉRAJZOK

Műterem:

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Telefon: 112-890

Lakás:

Csillaghegy, Királyok-útja 168

Telefon: 163-429

Julie. Julie nagyon szereti Ivest, de önző és szeleburdi természeté hajba sodorja. A városba akar menni, hogy karásonyi ajándékot vegyen Ivesnek, útközben a szélvihar egy magányos vadászlakba sodorja, ahol megismerkedik Michael Shaw-val, egy kalandos természetű angol íróval. A biztos, mulatságos fellépésű de bohém természetű Shaw hízlegése elkábítja Juliet, aki feledve Ivest, valamint saját családját, megszökik az íróval és feleségül megy hozzá. Bár nemsokára gyerekük születik, házasságuk nem boldog. Shaw munkakerülő és léha ember, családjával alig törődik, sőt léhasága katasztrófába sodorja. Ittas állapotban párbajozik és meghal. Juliet a honvágy visszaviszi kislányával együtt. Ives közben híres tudós professzor lett, most is olyan félszeg mint volt, ez azonban nem akadályozta annak, hogy egyik tanítványa a gazdag Brenda Lane bele ne szeressen. Ives összetalálkozik Julieval. A szikra, amely a hamu alatt tíz évig szunnyadt, most újra parázsra fejlődik, a szerelem feléled. Ives édesanyja, nővére és öccse inkább Brendát látnák szívesen Ives mellett, Hosszas küzdelem után az akadályok mégis elhárulnak és Julie mégis Ives felesége lesz, hogy kárpótolják egymást a 10 év elmaradt boldogságért.

A filmen bizony erősen meglátszik, hogy vége van a főszezónak. A téma — a lány elhagyja völégényét, máshoz megy és végül belátja, hogy az első az igazi — nem új, már többször és jobban feldolgozták. Rendezés terén sem hoz újat a film. A színészek — bár különösen Henry Fonda néhány jelenetében látszik, hogy nagy színész — gyenge szerepükben nem tudták igazi képességeiket kifejtetni.

K. M.

**hang-
és
képanyag
a
legtökéletesebb**

TECHNIKA

SZERKESZTI: KARBÁN JÓZSEF

Tudományos mozgófénykép

A mozgófényképet a tudomány hozta létre. *Muybridge* és *Marey* neve ismerősen csengenek a fülünkbe és ezért felesleges volna életrajzokat leírni. Elég bő anyag kínálkozik azok számára, akik a mozgófénykép eredetéről és történetéről akarnak ismereteket szerezni. Mégis kissé felfrissítjük a régi emlékeket és felidézzük rövid időre a mozi születésének 50 év előtti korszakát.

Egészen bizonyos, hogy ama *Muybridge* nevű fényképész nem kényszerítő szükségéből, hanem inkább kíváncsiságból akarta fényképen megrögzíteni az ügető ló mozgásának egyes fázisait. Ismerjük a módszert, amellyel ezt a problémát megoldatta és tudjuk, hogy 24 fényképezőgépből álló üteget vett igénybe, hogy ezt a mozgást megörökíthesse.

A pszichológiával foglalkozó *Marey* tanárnak is ez volt a célja, de nála már a tudomány volt az irányadó szempont. Amit *Muybridge* 24 kamerával csinált meg, azt ő megcsinálta egyetlen kamerával és egyetlen lemezen olyképen, hogy egy forgó pillanatár segítségével rögzítette meg a mozgás fázisait. *Marey* később egy löfegyverhez hasonló készüléket szerkesztett, hogy a madarak repülésének mozgásfázisait megrögzíthesse és ennek a fotografáló fegyvernek a mechanizmusa jelenti a mai korszerű mozgófelvételgépek alapját.

Felvetődik a kérdés: vajon manapság törődik-e a tudomány a mozgófényképpel annyira, hogy annak lehetőségeit a maga számára teljes egészében kiaknázza? A felelet: nem! A film ugyan már mintegy 30 év óta szerepel a szemléltető oktatás terén, de nem abban a mértékben, ahogy kellene. Csak a legutóbbi 15–20 évben és csak bizonyos huzavona után kezdték meg itt-ott a film tudományos lehetőségeit elismerni és méltányolni.

Vegyük kissé szemügyre, hogy milyenek azok a lehetőségek, amelyeket a filmből a tudomány kiaknázzhat? A könnyebb megérthetőség végett osszuk be a filmet két csoportba:

I. a mozgófénykép, mint a tudományos kutatások segédeszköze;

II. a mozgófénykép, mint az ismeretek terjesztésének eszköze.

Foglalkozunk előbb az első csoporttal.

A mozgófényképezés valósággal urává avatott bennünket az időnek. Azt tehetünk vele, amit pl. a mikroszkóp tesz vagy a kicsinyítő lencse: parányokat óriásokká változtathatunk, óriásokat pedig parányokká. A mozgófénykép olyan szerszám a kezünkben, amely szemünk elé varázsolja azokat a mozgá-

sokat, amelyek rendkívüli sebességük, vagy lassúságuk miatt az emberi szemáltal nem érzékelhetők, vagy pedig kívül esnek az emberi szemmel látható spektrumsugarak határain. Tehát az I. csoport szempontjából számításba jöhetnek:

- a lassított felvételek,
- a rendes mozgássebességet visszaidő felvételek,
- a gyorsított felvételek,
- a spektrum látható sugarain kívül eső (ultraviola, infravörös, Röntgen, stb.) felvételek.

Most térjünk át a második csoportra: foglalkozunk az ismeretterjesztő filmekkel. Az ebbe a csoportba tartozó filmek lényegesen különböznek az előbitől, de valami összetartozandóságot a két csoport közt meg lehet állapítani.

Az ismeretterjesztő filmek tömege ma már igen nagy. Ha gondosan áttanulmányozzuk ezeket a filmeket, megállapíthatjuk, hogy nagyobb része mind oktatási, mind fotografiai szempontból nélkülözi a kívánt minőséget. Akadnak kivételek is, amelyek példái lehetnek a valóban jól elkészített oktatófilmeknek.

Vegyük szemügyre azokat a tényezőket, amelyek ismeretterjesztő filmek előállításával foglalkoznak:

1. tudományos intézetek, laboratóriumok, egyetemek, múzeumok, tudományos társulatok,
2. filmvállalatok speciális osztályai,
3. hatósági, állami és szövetséges szervezettek,
4. ipari vállalatok, amelyek saját termékeiket ismertetik,
5. mozgófényképfelszereléseket gyártó üzemek,
6. magáncsoportok,
7. tudósok és oktatással foglalkozó egyének

Ezeknek a csoportoknak érdekei és céljai nagyon különbözők. Innen van az, hogy az általuk készített filmek típusa és minősége is különböző. Ezért nagyon jó szolgálatot teljesítené egy pártatlan testület, amely a filmeket felülbírálná és ismeretterjesztő minőségük szempontjából osztályozná azokat. Ez főleg olyanok számára nyújtana előnyöket, akik a filmeket a katalógusokból válogatják ki, anélkül, hogy minőségüket ismernék. Az ilyen bírálóbizottság elősegítené az ismeretterjesztő filmek minőségi javulását is.

Az ismeretterjesztő filmek nagyobb része — amint sajnálattal kell látnunk, — még mindig nem tudja teljesen betölteni az oktatótárgyú könyv helyét, nem olyan alapos, mint amilyennek kellene lennie és lehetne is, sok lényeges

dolog felett egyszerűen átsiklik, vagy egészen elhagyja azokat. Az ismeretterjesztő filmek túlnyomó része kevesebbet ad, mint a könyv, aminek főleg az lehet az oka, hogy sok gyártó úgy kezeli az ismeretterjesztő filmek anyagát, mint a játékfilmekét: vagyis agyonrendezteteli.

A tudományos filmek technikája merőben különbözik a játékfilmekétől, azért mégsem szabad egészen mellőzni a szórakoztató jellegét.

Tegyük fel, hogy a film készítője eléggé jártas a bakteorológiában. Tegyük fel azt is, hogy a szükséges műszerek és eszközök, kémcsövek, incubátorok (csirakeltők), platinaszálak, Bunsen-égők, sterilizátorok stb. mind rendelkezésre állanak. Azzal, hogy erre a célra külön baktérium-kultúrát tenyészten magának, nem kell az időt töltenie, mert ilyet már készen beszerezhet. A beszerzett kultúrákat előkészíti a kísérlethez és a felvételhez, de gondoskodik arról, hogy a további újabb kísérletekhez és felvételekhez friss kultúrák is legyenek kéznél. A képhez mindenesetre kell a jól és könnyen érthető, inkább csevegésszerű, mint száraz tudományossággal előadott magyarázó szöveg, mert akármilyen érdekes is maga a téma, enélkül ellaposodik és unalmassá válik, főleg az olyan közönség előtt, amely hasonló filmekben eddig még nem részesült.

Sokan azt hiszik, hogy a mikroszkóp a baktériumokat mászkáló kukacokká nagyítja fel. A valóság pedig az, hogy a baktériumok nem igen mozognak és annyira parányiak, hogy a legerősebb nagyítás mellett is alig láthatók. Gyakran még a szakértő sem tudja megállapítani, vajjon élnek-e, vagy sem. Az alakjuk apró pálcikára, pontra, spirálra, parányi lángocsikára emlékeztet. Mozgást csak néhány baktériumfajánál, pl. typhus-bacillusoknál lehet észlelni.

A kísérletező a baktérium-preparátumra egy kis pipettával egy csepp fertőtlenítő szert csepezt. Tegyük fel, hogy olyan baktériumcsoporttal dolgozik, amely a mikroszkóp alatt elég tűrhetően látható. Legnagyobb megdöbbenéssel tapasztalja, hogy a fertőtlenítő folyadék a kísérleti üveglemezt egészen beszennyezte, a baktériumok pedig eltűntek. A nagyító lencse, amelynek rendkívül rövid a gyújtótávolsága, alkalmatlannak látszik ehhez a kísérlethez. Egy jelentéktelen kis érintés, a hőmérséklet változása már befolyásolhatja a lencse gyújtótávolságát.

A munka napokig, sőt hetekig is eltarthat, míg sikerül a keresett hatást a mikroszkóp alatt felfedezni és ez a munka természetesen a mikroszkopizáláshoz szükséges nyirkosság mellett folyik. A műveletet tehát nemcsak az időtartamra, hanem a világítási és hőmérsékleti viszonyokra nézve is bizonyos szabályok betartásával kell végezni.

A kísérletezőről, aki mozgófényképet akar készíteni, feltezzük, hogy gondosan összeállított teljes mikrokinematográfiai felszereléssel rendelkezik, kéznél van a mikroszkóp és a 37,5 C fokra melegített incubator. Nem írjuk le a többi szükséges műszer kezelési módját, hiszen mindegyikhez pontos használati utasítást adnak a gyártók. A kísérletező előbb egy próbaexponálást végez, a próbafilmet a sötétkamrában elő-

Premier Plan

LASETZKY FRIGYES

Érettségi után rögtön az MTI kon-szernhez került. A kereskedelmi szakon kezdte, majd az MFI fotosztá-lyába került, amelyet tíz éven át vezetett és itt érte el a cégvezetői rangot. A Nemzeti Apolló Rt. meg-alakulásakor elvégezte a moziüzlet-vezetői tanfolyamot, filmkölcsonzói gyakorlatot is szerzett és ma a Ro-yal Apollo, illetőleg a Nemzeti Apollo Rt. vezetője a mindössze 37 éves fiatalember. Pardon! Apa! Gyö-nyörű felesége és — bocsásson meg nekünk önagysága! — még gyönyörűbb két éves fia joggal megsértőd-hetnek, ha a nemrég még totálisan hódító pesti aranyifjút, a társaságok egyik legelegánsabb kedvencét még ma is fiatallemszámba vennők. Merthát a korábbi sikereknek vége. Az egykori evezőhajnok, úszósam-pion, siverszenyő, széptevő, korszó-habitúé stb. most már reggeltől késő estig a komoly, felelősségteljes munka rabja. Csak egy atléta tud annyit dolgozni, mint ő. A jól vég-zett munka után pedig várja a me-leg családi otthon: a XVI. Lajos-beli szalon és a magyar szoba. Min-den szobáját más stílusban rendezte be sok fáradsággal és költséggel, de még több szakértelemmel. Kör-nyezete kíváncsian várja, milyen stílusban fogja berendezni hivatali szobáját. A rossz nyelvek szerint munkastílusban.

hívja és egy erősen nagyító üveggel megvizsgálja.

Feltételezzük, hogy a világitással és a hőmérséklettel nem volt semmi baj a próbaexponálás alatt.

Ügyesség, kitartás és jó szem kell ahhoz, hogy a kísérletek eredménye jól sikerült filmfelvétel legyen. Ez pedig nem üres szóbeszéd, hanem tény és valóság, amit bizonyít az is, hogy egy ilyen tárgyú filmet, amely *A bakteriophagok hatása a coli-baktériumokra* (Action of Bacteriophage upon Bacterium Coli) alatt nemrégén került a nyilvánosság elé, *Bronfenbrenner* dr. közreműködésével kereken tíz évig készítették a *Rockefeller Institut* laboratóriumában.

Egy másik példa. Olyan felvételekre van szükségünk, amely élő rovarokat mutat be. Az ilyen felvételek legnagyobb része úgy készül, hogy a kép a természetes nagyságnál valamivel kisebb alakban ábrázolja a rovar, vagy pedig — ha annak csak egyes testrészeit mutatja be, azt legfeljebb tízszeres nagyításban mutatja be. Sokan abban a tévhitben vannak, hogy a mikroszkóp ezerszeres nagyítását is könnyű fényképen meg-rögzíteni. Akik ilyen kísérleteikkel fog-lalkoznak, azoknak egészen más a vé-leményük erről a dologról. De azt is tudják, hogy maga a munka általában nagyon körülményes. Miben is áll ez a munka? A legtöbb mikroszkóp erős na-gyításúnak van jelezve. A vizsgálandó tárgy nagysága bizonyos korlátozások alá esik, nem lehet nagyobb, mint az állvány alá szerelt kondenzornyílás át-mérője. Pl. egy legyet el lehet helyezni a mikroszkóp lencséje alatt, de egy cse-rebogarat már csak részletekre osztva vehetünk vizsgálat alá. Sok vizsgálandó tárgy átlátszó, vagy legalább is áttet-sző, ami mindenesetre előnyt jelent. De a nem átlátszó tárgyakat felülről kell megvilágítani, erre pedig csak kis fe-lültre irányuló fényt lehet használni, amely éppen csak a vizsgálati tárgyat bocsátja sugarait egy szűk fényrekeszen keresztül.

Bármilyen rendszerű mikroszkópot használunk, élő tárgyak felvé-telénél hátrányos mozza-natokat nem lehet kike-rülni. Erre való tekin-

tettel már néhány évvel ezelőtt olyan berendezést állítottak össze, amely több, mint százötven alkatrészből állt és a munkát megkönnyítette. De itt viszont a lencse alacsony gyújtópontja okozott nehézségeket. Pl. a rovarok fel-vételénél, hogy minden részletében éles képet kapjunk, a kamera objektívnyílá-sát f/32, sőt f/64-re is leszűkítettük tekintettel arra, hogy élő rovarok felvé-teléről volt szó, rövid 1/60 mp exponá-lási időt tudtunk csak alkalmazni és ehhez a fentemlített szűk diafragmá-zás mellett rendkívül intenzív fényre volt szükségünk, amelynek hőmérsék-lete egy másodpercenyi idő leforgása alatt — elpusztította az eleven rovar-t.

Egy másik figyelemreméltó pont a vibrálás. Hogy éles képet kapjunk, az objektívnek teljesen szilárdan kell áll-nia, tehát olyan állványra, vagy fogla-latba kell illeszteni, amely a kamera mozgatható részeivel nincsen semmiféle összefüggésben, nehogy ezeknek a moz-gása megrezgessen az objektívet.

Az eleven tárgyak fényképezésénél más problémákkal is találkozunk. A mikroszkóp alatt lévő parányi szereplők gyakran szeszélyesek és sok bosszúsá-

got okoznak. A mikrofényképezés sok-kal kisebb vesződéssel jár, mint a mikrokinematográfia, mert az előbbi csak állóképeket produkál, a mikroki-ne-matográfia ezzel szemben élő és rend-szerint mozgó alanyokról készít felvé-teleket, amelyek csak a legnagyobb gondosság szem előtt tartásával sike-rülhetnek.

A legkisebb változás a környezetben, a világitásban, a hőmérsékletben mind kiszámíthatatlan károkat okozhat a mun-kánál. De az ilyen munkával foglalko-zóknak számolniuk kell a baktériumok által okozható fertőzés veszedelemével is. A baktériumokra tehát vigyázni kell, mert egy kicsi, mindössze néhány köb-centiméteres fiola baktériumtartalma egy nagy város egész lakosságát képes megfertőzni, sőt ki is pusztítani. De azok az üvegek is, amelyeket baktériu-mok tenyésztésére felhasználtak, hosszú ideig megtartják fertőző hatásukat. Óvakodni kell tehát attól is, hogy a ka-mera lencséje a baktériumkultúrákkal bármiképp is érintkezésbe jöjjön.

Nemrég készült el egy film, amely a gombasejtek csírázását mutatta be. A felvételt egyetlen sejttel kezdtük meg, amelyből többszáz újabb sejt sarjadt és ez a sarjadás meglehetősen nagy munkát adott. A film egyes jeleneteinek hossza eredetileg 15–18 méter hosszúságúra volt tervezve. Kísérletezésekkal megá-lapítottuk, hogy egy sejt 8–10 óra le-forgása alatt szaporodik oly mértékben, hogy a kísérleti területet egészen bené-pesítse. Előbb próbafelvételt csináltunk, és a beállításnál nem annyira a sejtek mozgását és helyzetváltoztatását vetük tekintetbe, mint inkább a kép élességét. Együttal kikísérlettük a legalkalma-sabb világitási és hőmérsékleti viszonyo-kat is, csak ezután fogtunk hozzá a tu-lajdonképeni felvételek készítéséhez.

Zavart okozott azon-ban, hogy nem tudtuk megállapítani: vajjon élő, avagy már elhalt sejtekkel van-e dolgunk. Csak órák múlva, mikor már meglehetősen sok anya-got pocsköltünk el, jöt-tünk rá, hogy a sejtek elhaltak. Másnap újabb

tenyésztettel fogtunk munkába. A kísér-letezések végül mégis csak eredménnyel végződtek, de az előirányzott anyag-menyiségnél jóval többet — rontottunk el. Az eredményt úgy értük el, hogy vé-gül megtaláltuk a fény- és hőszűrésnek azt a módját, amely a sejteket megkímélte az ártalmas fény- és hőhatások okozta pusztulástól.

Sokan azt hiszik, hogy az élettelen tárgyakat felesleges mozgófényképre felvenni. Ezzel szemben sok élettelen anyagról készítettünk mozgófelve-teleket. Többek közt egy szénfeldolgozó üzemben készítettünk felvételt a szén-porszemcsék száraz úton való összesaj-tolásáról. Egyetlen szénporszemcsét egy tühegyre illesztettünk és az egészet egy precíziós forgatószerkezettel körben for-gatva fényképeztük le. Ily módon — persze erősen felmagyitva — a szénpor-szemcse szabálytalan alakját láthatóvá tudtuk tenni.

A kolloid anyagok, amelyek bizonyos anyagokon egyáltalán nem, vagy csak nagyon nehezen szivárognak át, csakis ultramikroszkóp segítségével voltak le-fényképezhetők. Ezeknek a kolloid anya-goknak a mozgása a *Brown-féle* moz-

gási törvényen alapszik és nem más, mint a levegőben vagy folyadékban szabadon lebegő szilárd részecskék folytonos rezgése, amelyet a levegő vagy a folyadék molekuláinak szünetnélküli mozgása idéz elő. Ezeknek a rezgéseknek rövidebb a hullámhossza, mint a fényé, megvizsgálásuk tehát még a leg-erősebben nagyító rendes mikroszkóp alatt sem lehetséges, hacsak nem alkalmazunk indirekt fényt, amin tulajdonképpen az ultramikroszkóp elve is alapszik. Ez az elv hasonló a napfény hatásához, ha azt egy elsőtétített szobába egy szűk résen át engedjük behatolni. Ekkor tisztán látjuk a sugárkévében úszkáló porszemcséket, amelyeket rendszeres világítás mellett sohasem láthatnánk meg. Az ezen az elven alapuló ultramikroszkóppal készítettünk filmeket arany, ezüst, réz, arzén, mangán és kén porszemcsékről. Hasonló eljárással filmeztünk le a cigaretta füstjét is, amelynek részecskéit a film — persze erős nagyításban — apró gömbök alakjában mutatta meg. Erre a célra egy kis kamrácskát szereltünk a mikroszkóp alá, amelybe egy kis résen át fújtuk be a cigaretta füstjét.

Egy felvételünk a ricinusolaj egy cseppjében beállott változást mutatta be, amelyet egy egészen csekély mennyiségű sav hozzáadása idézett elő. Ezzel a jelenettel a film egy valóságos forradalom látványosságát örökítette meg. Egy másik érdekes kísérletünket ezüst szemcsékkel végeztük, amelyek úgy özönlöttek az ívfény felé, mint az éjjeli pillék a fény felé. Láttuk az ezüstszemcsék összeállásának, összetömrülésének folyamatát, a zselatin és az enyv duzzadását is ezen a filmen.

Legutóbb azt a megbízást kaptuk, hogy különböző anyagoknak különböző hőmérséklet alatti viselkedését rögzítsük meg — bizonyos vizsgálati célokból — filmen. Erre a célra egy miniatűr kohót szerkesztettünk, amelyen egy kis ablaknyílást hagytunk, hogy azon át készíthessünk a boraxkristályról és más anyagokról felvételeket, amelyeknél a hőmérsékletet fokozatosan csökkentettük.

Egy fagyasztógépben, amilyent a fagyaltüzemek használnak, különböző tüneteket tudunk kimutatni a fagyasztási hőmérséklet fokozatos változásai alatt. Ugyanakkor páratlan szépségű felvételeket produkáltunk a jég kristályosodásának fázisairól is.

Valamennyi felvételünket tudományos szakértők bírálata alá bocsátottuk és azokat minden alkalommal tudományos kutatások és ismeretterjesztés céljaira kiválóan alkalmasnak minősítették.

Magától értetődik, hogy felszerelésünk összeállításánál ügyeltünk arra, hogy a hőmérséklet állandóan ellenőrizhető legyen. Arra is gondunk volt, hogy a preparátumok a külső hatásoktól tökéletesen védve legyenek és amellet a kellő nyirkosság fenntartására is volt gondunk. A hőmérséklet szükség szerinti változtatásaihoz különböző fagyasztó anyagokat, többek közt sűrített széndioxidot, úgynevezett „száraz jeget” is felhasználtunk.

Hasonló felszerelést használtunk anélkül a felvételnél is, amelyet egyik legnagyobb olajvállalat megbízásából ké-

szítettünk és amely a különböző motorolajok kristályosodási hajlamát mutatta be. A kép annak a bemutatására szolgál, hogy mi történik, ha egy csepp olajat erős hidegnek teszünk ki. Egyik olajfajtában hosszan elnyúló kristályok képződését figyelhetjük meg, amelyekben valami hálószerű szövetek is kialakultak. Ez azt bizonyította, hogy az olaj nem egészen kifogástalan minőségű és szigorú téli időben felmondja a szolgálatot. Egy másik olajfajtánál egészen apró és egymástól elszigetelten álló kristályocskák képződtek, ami az olaj kifogástalan minőségét igazolta. Ezeknél a kísérleteknél polarizált fényt alkalmaztunk és pedig olyképen, hogy egy Nicol-hasábon át a fagyasztó kamrába engedjük a fényt, egy másik Nicol-prizmát pedig a mikroszkóp csővében, közvetlen a lencse fölé szereltünk.

Nagy hála arra vagyunk kötelezve azoknak az intézeteknek, — főleg a *Rockefeller-Institutnak*, — amelyek minden eszközzel segítségünkre voltak.

Reméljük, hogy a tudományos kutatások és ismertetések területén a mikrokinematográfia mihamar olyan helyet fog betölteni, amelyet feltétlenül megérdemel.

(Forrásmunka: *American Photographer.*)

KARBAN JÓZSEF

JÖN A NYÁR
KÉSZÜLJÖN FEL AZ ÚJ
ÉVADRA!
JÓ A HANGJA?
JÓ A VETÍTÉSE?
GÉPHÁZÁT
ÁTVIZSGÁLOM.

AZ ESETLEGES JAVÍTÁSOKRÓL
AJÁNLATOT TESZEK

EZ NEM KERÜL ÖNNEK
PÉNZÉBE!

CSODÁLKOZNI FOG,

HOGY KEVÉS PÉNZERT MIT
TUDOK ÖNNEK NYUJTANI

TELJES BERENDEZÉSEK

ALKATRÉSZEK

REDUKTOR-KONVERTEREK

TELEFUNKEN

CSODÁHANGSZÓRÓK

ADLER FERENC

MOZGÓSZÍNHÁZAK

BERENDEZÉSE

Budapest, VII., Erzsébet-kr 9-11
New York-palota Telefon: 149-431

KULTÚRFILM

KULTÜRELŐADÁS A DEBRECENI APOLLÓ FILMSZÍNHÁZBAN AZ ÁRVÍZKÁROSULTAK JAVÁRA

Debrecen város vezető társadalmi egyesületei ideiglenes társadalmi bizottságot alakítottak *Lossonczy István* főispán védnöksége alatt, amely az árvízkarosultak javára történő előadások szervezését szolgálja. Az első ilyen jótékony célú előadást, egy értékes film-matinét május 26-án, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel rendezték az *Apolló Filmszínházban*, amelyet a nemes cél érdekében teljesen díjmentesen engedett át a mozgósínház igazgatósága. A matiné keretében a *Külkereskedelmi Hivatal* által szintén ingyen átengedett négy szép és hasznos kultúrfilm pergették le. A filmek címei: *Baromfitegyezés Magyarországon*, *Juhtenyésztés Magyarországon*, *Vadászat Magyarországon és Miből élünk?* Valamennyi film már külföldön is nagy sikert aratott szép, ötletes felvételeivel és idehaza is a legkedveltebbek a kultúrfilmek sorában.

JAPÁN KULTÜR-FILMMATINÉ AZ URÁNIÁBAN

A *Magyar-Japán Társaság* május 23-án, csütörtökön délelőtt filmmatinét rendezett az *Uránia Filmszínházban*. A kultúrfilmekből álló előadásra bemutatásra kerültek a távolkeleti szigetország érdekes élete, legszebb tájai, a japán főváros, a bambuszpar, a virágrendezés művészete, a misztikus japán élet, a cseresznye virágzás stb. A kultúrfilmekhez *Nagy Iván* a *Magyar-Japán Társaság* alelnöke mondott bevezetőt.

LAPSZEMLE

PESTI UJSÁG. 1940. V. 18. *Vörösvári István: Van-e tudomása a kultusz-miniszter úrnak a Corso-mozi különös filmpolitikájáról?*

A NÉP. 1940. V. 16. *Kutyakomédia* (Életkép a film- és mozivilágból). *Alföldi Géza: Késik a mozgósínházakban a tisztogatás.* (A kisebb budapesti mozik 63%-a most is zsidók vezetése alatt áll.)

KIS UJSÁG. 1940. V. 17. *Pataky Károly: Jövő héten ismét megindul a magyar filmgyártás!* (Minisztertanács tárgyalt pénteken a magyar film sorsáról. 35 filmre ad engedélyt a Film-bizottság.)

PESTI UJSÁG. 1940. V. 19. *A német filmgyártás reneszánsza.*

ESTI UJSÁG. 1940. V. 18. *Kádas Károly lesz a lillafüredi Filmhét elnöke.*

MAGYARSÁG. 1940. V. 19. *Meddig tart a Hunnia szanálása?*

THE STUDIO. 1940. V. *Scenes from the Shows* (The Wizard of Oz, Pinocchio, The Hunchback of Notre Dame) (7 képpel).

ESTI UJSÁG. 1940. V. 18. *Felémelték a Filmiroda magyar filmkontingensét.*

KIS UJSÁG. 1940. V. 22. *Tömeges jelentkezés a magyar filmek gyártására.*

KÉPES KRÓNKA, 1940. V. 22. *Michelangelo a filmen.* (10 képpel. — *Anci Dupré: Elfújta a szél...* (4 képpel)

A film művészetének fejlődése

Írta:
PACSÉRY ÁGOSTON
(Folytatás)

1927-ben és 1928-ban látnak napvilágot a *Panoptikum*, a *Nju* és a *Hetedik mennyország* című filmek. A *Virradat*, a *Nagyváros szimfóniája*, *Fridricus Rex* és a *Cirkusz* megérdemelt sikere egészíti ki a néma film első művészi megnyilatkozásainak útját. De mindenekfelett *Pudovkin* sokat vitatott két alkotása, a *Potemkin* és a *Dzsin-gisz Khán* jelentik a művészet bevonulását a moziba. Nem volna azonban teljes a névsor a *Bagdadi tolvaj* nélkül sem.

A film művészi eszközeinek tárgyalásánál látni fogjuk azokat az elemeket, melyek a film művészetét kifejezik. Most csupán kronologikus sorrendben tárgyaljuk ezeket az eszközöket a megjelenését. Láttuk, hogyan bővült a film kifejezése. Az az út, melyet megtett, egymásután termelte ki a kérdések megoldását. A vásári bódékban lepergett képmozgástól a vizuális kifejezés megvalósításáig ért el. Most már felismerték a film készítői a kép fontosságát és szerepének elsődleges voltát. A *Nju*-ban már tudatosan jutott kifejezésre ez a törekvés. Három kiváló színész segítségével fejezte ki a drámát a film rendezője: Paul Czinner. A film európai sikerét azonban nemcsak Conrad Veidt, Emil Jannings és Elisabeth Bergner szereplése eredményezte. A színészek csupán a képekben kifejezett cselekménysor szerves eszközei voltak. A rendezőknek sikerült a felírást kiküszöbölni és a cselekmény minden egyes fázisát csupán képekben kifejezni. Törekvésének helyességét *Nju* halála és annak kizárólag képekben való ábrázolása igazolta leginkább. A külvárosban bolygó árva, magára és érzéseire hagyott emberi lélek haláláig egymásután fejezte ki a képek sorozata. Hogy világosan álljon előttünk a fenti megállapítás, néhány szóval felidézzük Ossip Dymov drámáját:

A polgári jólétben élő asszony szerelmes lesz a költőbe. A költő szintén szereti azt a finom lényt, aki szimpla férjéhez van kötve. Az asszony, miután becsületes lélek, nem tudja csaini az urát és dilemmáját csak az öngyilkosságban tudja megoldani. Belső és csupán lelkében lefolyó harcait egymásután érzékeltetik a képsorozatok. Az öt körülvevő tárgyak, egy lámpa, egy kép, eszébe juttatják szerelmét és a képek ezt világosan vetítik elénk. És amikor szívében a becsületes kitartás és a szerelmi vágy parancsa dül, amikor a két érzés között nem tud dönteni, elindul, hogy meghaljon és halálával bizonyítsa be: „Becsületes maradtam!” Lelke, lény csupa zavar és bizonytalanság és ime, az utcán köd, homály és lehangoló éjszaka fogadta. Botorkál ezen a lehangoló úton, ahogyan életét is bizonytalanságba kergette a szerelem. Lábai önkéntlenül is oda viszik, ahol boldog volt: a városka kalátójához, a padhoz, ahol boldogan találkozott szerelmével. Néz, de nem lát. A lelkében ködös minden és köd fekszik a külvilágra is. A képek által tökéletesen érzékelték a kö-

zönség, hogy mi történik, mi folyik le *Nju* lelkében. A belső háborgást, a kínzó nő letörtsége és főleg az a dilemma, melyet nem bír ledönteni, minden felírás, auditív és színpadi eszköz nélkül, kizárólag képekkel nyer kifejezést.

Miután a rendező, — a szó valóságos értelmezésében, — világos képet tudott nyújtani egy lelkileg lefolyó drámáról, a film belső elemei nyertek kifejezést képpalkotás által. Eppen ezért váit sikerre.

F. W. Murnau-nak majdnem minden rendezése hozott egy-egy új kifejezőformát. Filmjeim állandóan láthatók voltak azok a törekvések, melyek a vizuális szemléletet tüzték ki célul. A némafilm első költőjének lehetne nevezni Murnau-t, ha nem hangzik túlzásnak. Mindenesetre a képek belső összefüggésével és egymáshoz való harmonizálásával arra törekedett, hogy a fotográfia ne csupán másolások és rideg fényképek legyenek, hanem azontul az egész cselekménysor hangulatához alkalmazkodjanak. Ő alkalmazta először a filmgép megmozdítását. A *Virradat* első jeleneteit nem blende, vagy egymásba kopírozott változásokkal vette fel, hanem a gép követte a cselekményt. Ezzel a ma már megszokott kifejezéssel

újabb mozgási lehetőséget fedezett fel a film számára. Murnau Berlinben kezdte a filmrendezést. Már első filmjében, az *Egő szántóföld*-ben olyan rendezői ötleteket valósított meg, melyeket mindenki utánolni kezdett. Első világsikerét *Az utolsó ember*-nek köszönhette. Csakhamar Amerikába csábították, ahol megrendezte a *Virradat*-ot, azután azt a költeményt, amelyet a déltengeri szigeteken vettek fel.

A *Virradat* kissé érzélgős története H. Sudermann kezében nagygyá, Murnau kezében nemssé vált. Szerencsére Carl Mayer, a szcenárium írója sem rontotta el a témát és a regény megfilmesítése ez egyszer sikerült, bár ebben Murnau érdeme a legnagyobb. A csábító asszony és a férjét féltő feleség története természetesen „jól” végződik, hiszen a film elsősorban Amerikában készült. A képsorozatok azonban már összefüggésben vannak egymással és belső rendjük ritmikusan követik egymást. A kalandornő bűnös gondolatokat ébreszt a férjében, azt kívánja, hogy feleségét ölje vízbe. És a sors, az éiat véletlensége valóságban is átszenvedteti a férfit az ezt a sugalmazást. A „démon” azt a tanácsot adja, hogy a férj vigye csónakkirándulásra feleségét és fordítsa fel a csónakot. Hagyja az asszonyt vízbe veszni és fogja a viharra annak halálát. Ezt a motívumot a valóság véletlenje a férj elé veti. A képek összekötése, a felcsillanó lehetőség és a történet maga olyan vizuális érzékeltetéssel jutott kifejezésre, hogy azt még a regény írója sem tudta visszaadni. A képekkel való ábrázolás mindennél jobban fejezte ki a történet lényegét. És amilyen komor volt *Nju* lelke és keserűségének vizuális vetülete, a ködös város, éppen olyan derűs napsütés keretezte a boldogságot ismét fellelő férj örömeit. E két filmben már fellelhetők a film eszközeinek igen fontos kifejezései: a lelkiállapot vizuális és millióval való ábrázolása. Ez az eszköz húsz év munkájának eredménye, bár ez a húsz év csak viszonylagosan látszik hosszú időnek.

Tudjuk, hogy általában milyen lehangoló a borús, esős idő. Viszont a vídám napsütésben mi is kellemesebbnek látjuk az életet. Az időnek ez a tudatalatti hatása nyer kifejezést akkor, amikor a film előttünk pergő képei tónusban és világításban érzelmünkre hatnak. Ahogyan az egyes élettelen tárgyak feltétlenül befolyást gyakorolnak ránk, éppen úgy az idő és különféle napszakok is alakítják érzéseinket. Ugyanazt a dolgot este és nappal másképpen fogjuk fel, másképpen érzékeljük. Az érzékelt jelenségeket nem csupán agyunkkal fogjuk fel, — tudat alatt vagy tudatosan — hanem érzelmünkkel is érzékeljük. A vizuális hatás, a jelenség képe tehát hat ránk. A film, mint kifejező forma éppen vizuális hatása révén, eszközei által a lehető legtermészetesebben dolgozza fel agyunk és érzésünk érzékelését. Ahogyan az auditív közlés, ahogyan az írás is kifejezte az idő és a lelki folyamatok kapcsolatát, éppen úgy a film is elérkezett ennek a kifejezési lehetőségnek a felismeréséig. A külső világ és a belső lelkiállapot bizonyos helyzetbe, vonatkozásba jutnak egymással. Ezt az írás művészei számtalanszor bebizonyították. Például *Flaubert* állandóan követi a *Madame Bovary*-ban az asszony érzéshullámzását az idő változataival. Télen-nyáron érez-

TORDA
JÓZSEF

Első magyar
diapozitív specialista
Kitüntetve: Paris, Grand Prix

BUDAPEST,
VII., Rákóczi-út 57/B
Telefon: 131-320

Reklámok
Üzemi tervezetek
Felolvasások diapozitívei
Fotónagyítások

zük a változó idő hatását e gyenge akaratú nőre. Ezek a leírások önkéntelenül hatnak az olvasó fantáziájára is. De abban a pillanatban, amikor szemléletesé vált, már olyan területre lépett, mely szóval alig fejezhető ki. A kép mindenestre jobban, sőt egyedül helyesen érzékelteti a szemléleteset! Ennek a felismerésnek példája csúcsosodik ki a *Nju* és a *Virradat* egyes képein.

E pontnál kezdte megtalálni a film önmagát. Ezek a törekvések kezdték a film eszközeit felismerni, meglátni és felhasználni.

A némafilm utolsó éveiben tehát a film vizuális formájának szükségszerű megnyilatkozása következett el.

Bár időrendben a *Hetedik mennyország* megelőzte a *Virradat*-ot, Frank *Borzage* olyan eredményt produkált, melyet még *Murnau* sem alkalmazott vagy nem ismert fel. *Borzage* komoly értéket jelent a film művészi fejlődésének történetében. Nevéhez fűződik a képi szimbólum tudatos használata. A *Hetedik mennyország*-ban egy kabátot emelt szimbólummá, mikor Diana, a sokat szenvedett kislány először marad egyedül a padlásszobában. Diana egy-

szerű és csendes mozdulattal ül arra a székre, melyen Paul kabátja van. A csatornatisztító, kinek minden vágya az utcaseprő „magas” állása, a szék támláján hagyta kabátját. És mikor Diana leül: belesimul, hozzábújik a kabáthoz. Vizuális módon érzést és szeretmet kifejezni talán nem is lehet szebben. Ez a csendes mozdulat a tárgyak és életünk egymáshoz való viszonyosságába vet éles világot. Ugyanílyen mond Diana mennyasszonyi ruhája, a fehér felhőköltemény, a szegény embereknek oly sokat jelentő ruhadarab, jelentőségében megnő és kifejezésében fontossá vált abban a pillanatban, amikor *Borzage* külön képből mutatja meg a kislány első megjelenését ebben a ruhában. Egyetlen képből, az ablak keretében érzékeltette, hogy álmok és vágyak, tisztaság és szerelem képből is ábrázolható a filmen. Képből jelent meg az emberi érzés és ezért vált szimbólummá a ruha: a kabát és a menyasszonyi öltözet. A kép tehát bebizonyította, hogy belső erőben átütő, felfogható és mindenki szívéhez szóló tud lenni.

(Folytatjuk)

HIREK

VÁLTOZÁSOK

A „SZAKMAI CÍMTÁR”-BAN

Lapunk SZAKMAI CÍMTÁR-ában e héten a következő változások történtek: **Balogh-Orbán** (lakásváltozás), **Magyar Írók Filmje** (új testvérvállalat), **Radó-Orbán** (új vállalkozás), **Studio** (új telefon).

BORNEMISZA BÉLA ELŐLEPTETÉSE

Megérdemelt nagy előléptetésben részesült az elmúlt héten *Bornemisza Béla*, az iparügyi minisztérium műszaki tanácsosa, akinek reszortjába a filmgyekek is tartoztak. A MÁVAG ügyvezető igazgatójává nevezte ki *Bornemisza Bélát*, akire új elhelyezkedésében fontos feladatok megoldása vár. Ósziatén gratulálunk a komoly előléptetéshez.

SZELECZKY ZITA ESKÜVŐJE

A *Nemzeti Színház* kitűnő, fiatal művésznője, *Szelezky Zita*, sok-sok magyar film sikeres főszereplője és *Haltenberger Gyula* mérnök június 9-én, vasárnap tartják esküvőjüket a Kálvin-téri református templomban. Az esküvő délután 6 órakor fog lezajlani és azon természetesen megjelennek a művészvilág tagjai is

KIK A PONGRÁC-ÚTI MOZI ENGEDÉLYESEI?

Múlt héten megírtuk, hogy a *Tomcsányi*- és *Pongrác-úti* kislakástelepen mozi is épül. Most közöljük, hogy az új budapesti mozi engedélyt a belügyminisztériumtól a következők kapták: *Zsabka Kálmán*, *Iványi János* és *Bodonyi Viktor dr.*

Értesülésünk szerint a főváros új mozija minden tekintetben a legkorszerűbb lesz és előreláthatóan augusztus végén nyílik meg.

KULTÚRFILM UNGVÁRRÓL

A *Kulturális Egyesületek Szövetsége* most készítette el Ungvár városának támogatásával idegenforgalmi filmsorozatának új darabját, amely Ungvár nevezetességeit mutatja be. Az érdekes filmben szerephez jutottak az ungvári református tanítóképző és a görögkatolikus papnöveldé növendékei is. A filmet *Balassa Ferenc* készítette.

ELMARAD A KERESKEDELEMÜGYI MINISZTERIUM VALUTAKIUTALÁSI ANKÉTJA

A külföldi filmeket forgalombahozó vállalatok valuta-kiutalása ügyében május havára tervezett kereskedelemügyi minisztériumi ankétja, mint értesülünk, egyelőre elmarad, tekintettel arra, hogy a háborús fejlemények következtében a *Nemzeti Bank* előtti teljesen kérdésesek a szállítási viszonyok és a valutaátutalási lehetőségek.

ICSEY REZSÓ ESKÜVŐJE

Május 23-án, csütörtökön délután 5 órakor tartotta esküvőjét *Icsey Rezsó*, a *Magyar Filmiroda* kitűnő operatőre *Bucsinzky Gizellával* a városligeti jáki kápolnában, amely ezúttal nagyon szűknek bizonyult a násznép, a kollégák és ismerősök befogadására, mert még a környéket is ellepték, hogy megjelenésükkkel emeljék a jóbarát életében bekövetkezett komoly és boldog esemény jelentőségét. *Icsey Rezsó* szoros kartársai, a filmoperatőrök majdnem teljes számban vonultak ki felvevőgéppükkel, hogy megörökítsék kollégájuk esküvőjének külsőségeit. Berregtek a gépek a kápolna bejárata előtt, majd a szertartás alatt és végül a násznép elvonulásakor is, hogy stílusos ajándékkal kedveskedjenek az operatőr-kartársak *Icsey Rezsó*nek, régi, kedves barátjuknak, aki ezúttal először emelkedett egy olyan esemény, sőt: „produkció” főszereplőjévé, amikor ő nem „forgatható”, hanem öt fotográfáltak. Szívvel gratulálunk *Icsey Rezsó*nek, a szakma „Rudi”-jának boldog házasságához és új életéhez.

A SOROXSÁRI MOZI KÜLÖN ADOMÁNYA AZ ÁRVIZKÁROSULTAKNAK

A soroksári *Otthon mozgóképszínház* igazgatója, *Nagy Mihály dr.* arról értesít bennünket, hogy a *Magyar Filmirodába* történet befizetésén kívül, Soroksár község előjáróságához, mint helyi hatósághoz, 100 pengőt, mint a mozi május 4-én tartott előadásának jövedelmét, fizetett be az árvizkárosultak javára.

METRO-REPRÍZEK

Alig múlik el hét, hogy a *Metro* propagandaosztálya ne lepné meg üzletfeleit, a mozisokat valamivel, hogy ébrentartsa érdeklődésüket a vállalat anyaga iránt. Az elmúlt héten egy nyolcdoldalas brosúrát küldött szét, amelyben szövegesen-képesen összegyűjtötte azokat a nagy *Metro*-filmeket, amelyeket reprizként ajánl a vállalat a mozisoknak. A *Metro*-reprizfilmek a következők: *Karenin Anna*, *Tengeri titánok*, *Réztábla a kapu alatt*, *Sequoia* és *A nagy keringő*.

ÚJ ESŐTELENÍTŐ KÉSZÜLEK

Május 22-én, szerdán délben, a *Paramount* cég gépházában, illetve vetítőtermében *Felix Anthony*, berlini kinotechnikus szabadalmazott új esőtelenítő készülékét mutatta be meghívott szakközönség előtt. Filmkölcsonzők, mozisok, szakmai mérnökök jelentek meg *Wunderlich Antal* székesfőv. hiv. tűzoltóparancsnokkal az élen. A készülék a vetítőgép felső dobja mellé felszerelt kis vegyszertartályból és a dob alá erősített továbbítószervezetből áll, amelyen a vegyszerrel átitatott nemzelepok között megy át a film a vetítőnyílás felé. A vegyszer lényegében megpuhítja a film réteges és celluloid oldalát, minek következtében a karcok kifehérednek és vetítve körülbelül 50 százalékgig elhalványodnak. A kétségkívül praktikus és olcsó esőtelenítő újdonságot hír szerint Németországban a legtöbb mozi már bevezette és más államok is komoly érdeklődést mutattak a szabadalom iránt.

KÜLFÖLD

AMERIKA

Amerikai filmek európai kihelyezése

A *Hollywoodi riportok* című lap hosszabb cikkben ismerteti az amerikai filmek kilátásait az európai piacon és meg lehetőségen sőtét színeket festi le ezek helyzetét. Megállapítja, hogy már 1934. óta csökken az európai piac bevétele Amerika részére, amelyet az utóbbi évek különböző adó, vám és valutáris korlátozásai és megnehezítései erősen növelték, a jelenlegi európai háborút nem is számítva. A háború természetesen még sokkal kétségesebbé teszi a jövő kilátásait. Külön foglalkozik a cikk Olaszországgal és Spanyolországgal és bár megemlíti, hogy Olaszországban felmerült annak a gondolata, hogy az amerikai filmeket ismét forgalomba hozzák az olasz piacon. Ez az elgondolás azonban óriási nehézségekbe ütközik. Ezzel szemben Spanyolországban érték el forgalmazási eredményeket, amelyeknek kivételét a spanyol nemzeti bank nem engedélyezte.

JAPÁN

A külföldi behozatal irányítása

Tókióban az 1939-ben bemutatott külföldi filmek felett megszavaztatták a közönséget és megállapították, hogy melyik tíz külföldi film tetszett a legjobban Nippon közönségének. Ilyen szavazásokkal kívánják a jövőben a külföldi filmbehozatal irányításánál a közönség véleményét figyelembe venni.

JUGOSZLÁVIA

A horvát filmszínházak helyzete.

Mint ismeretes, a közelmúltban létrejött szerb-horvát kiegyezés a kereskedelmi élet terén is számottevő javulást hozott Horvátország részére. A május elején Zágrábban megtartott horvát moziügyi közgyűlés részletesen foglalkozott az új helyzet nyújtotta körülményekkel. A vezetőség beszámolt arról, hogy lényegesen megváltoztatta a helyzetet a horvát filmközpont felállításával. Azelőtt a horvát filmszínházak óriási adókat és különböző levonásokat fizettek, amelyekből most megszabadultak. Azelőtt a bevételek valamivel több mint 50 %-a ment el ezekre a különböző fizetési kötelezettségekre. Ha most még ehhez hozzászámítjuk a 30 %-os kölcsöndíjat, nem egész 19 % maradt a moziknak. Ezen a helyzeten javított a kiegyezés, amely ily módon a horvát filmszínházakat szorongatott helyzetükből megmentette és reményt nyújt arra, hogy a jövőben kedvezőbb körülmények között vezethetik az üzemeiket.

NÉMETORSZÁG

Rekord híradóhossz

A német népművelésügyi és propagandaminisztérium híradó központja a holland, belga és francia harcterekről készült felvételekből összeállított híradók hosszát több mint 1000 méterben állapította meg. A rendkívüli hossz feldolgozása és a laboratóriumi munkák annyi időt vettek igénybe, hogy a híradók megjelenésének napját péntekről szombatra tette át a minisztérium. Mint ismeretes, a híradók 800 példányban jelennek meg hetenként Németországban.

Bolváry legújabb filmje

Bolváry Géza az EFA műteremben forgatja legújabb filmjét *Álomzene* címmel, amelyben a zeneakadémiai növendékek életével foglalkozik. Tárgyánál fogva a milánói Scala és a berlini állami opera adja a legfőbb színhelyét a filmnek. A művészelékek törekvéseit kifejező film zenéjét a német Peter Kreude és az olasz Zandonai zeneszerzők szerezték és a felvételeket nagyszabású zenekari aláfestéssel kísérik.

Fokozott gyártás

A háborús időkre való tekintettel, amíg a külföldi filmbehozatal egyre csökken, Németország mindent elkövet a belföldi gyártás fokozására. Május második felében egyszerre 15 játékfilmet készítenek, ami eddig a német filmgyártás maximális képességét jelenti. Ezenfelül 18 már cenzurázott film vár bemutatásra és 22 leforgatott filmen végzik a feldolgozási és összeállítási munkálatokat. Ez azt jelenti, hogy az 1939-40-es évad végéig még legalább 40 játékfilm kerülhet piacra. Az 1940-41. évadra máris előkészítő munkálatok folynak. A jövő évadra már 15 film részben készen áll, részben munkában van, ami a még erre a szezonra fentemlített 40 filmmel együtt 55 német játékfilmet jelent, amelyeken felül további filmek előkészítéséről számolnak be a német szaklapok.

SPANYOLORSZÁG

Német-spanyol filmgyezmény

A német filmkamara és a spanyol belügyminisztérium filmesztálya, valamint a kereskedelemügyi minisztérium között filmsere-megállapodás jött létre. A kölcsönös kulturális együttműködés elmélyítésére vonatkozó szakaszok mellett a megállapodás szabályozza a játék és kultúrfilmek, valamint a híradók csereforgalmát és az ezzel kapcsolatos fizetési feltételeket.

SVÁJC

Hazai gyártás

A közelmúltban a Praesens Rt. gyártásában készült *Fräulein Huser* című svájci film sikere további gyártásra indítja a svájci szakmát. Azonban az eddigi szokásoktól eltérően nem annyira exportfilmekre kívánnak törekedni, amelyek nemzetközi tárgyakat dolgoznak fel, hanem a tapasztalat szerint elsősorban tipikus svájci tárgykörből merített forgatókönyveket dolgoznak fel és legfeljebb csak a technikai és művészi kidolgozásnál vennének segítségül külföldi művészeket és szakembereket. A svájci szakemberek megállapítása szerint minél kevesebbet törekednek nemzetközi tartalmú filmek gyártására és minél jobban segítik elő a hazai tárgyak feldolgozását, annál jobban számíthatnak külföldön is sikerekre.

HIRADÓK

848 sz.

1. Német előnyomulás a nyugati fronton. (Ufa)
2. Autóverseny a tripoliszi körpályán. (Luce)
3. Magyarország vágómarhakivitele. (M. F. I. — Kiss E.)
4. Országzászlóavatás Alsóvereckén. (M. F. I. — Kerti)
5. Küzdelem a tuberkulózis ellen. (M. F. I. — Kerti)
6. „Álom” nyerte a Király-díjat. (M. F. I. — Kiss E., Nagy L.)

XIV. évf. 21. sz.

1. Dús petróleum-források Saint-Gaudensban.
2. A Próféta születésnapját ünneplik Fezben.
3. Bruxelles bombázása.
4. Koht norvég külügyminiszter Párisban.
5. Csiang-Kai-Sek felesége szemleúton.
6. 2:0 arányban győzött a magyar válogatott a román labdarúgók ellen.
7. Légítámadás egy repülőgép-anyahajó ellen.
8. Julianna trónörökös hercegnő Londonban.
9. Tom Mix résztvesz egy lovasjátékon.
10. Derby Kentuckyben.

35. sz.

1. Az új központi kínai kormány.
2. Délkelet-Európa legfontosabb víziútja.
3. Ejtőernyős repülők Amerikában.
4. A milánói árumintavásár megnyitása.
5. Mussolini színdarabjának bemutatója Berlinben.
6. Freiburg nyílt város bombázása.
7. Német válasz a hadsziinter kiterjesztési szándékokra.
8. A német előnyomulás nyugaton.

18. sz.

1. A víz és a jég munkája ez a csodás barlang, amelyet három torinói diák tár fel.
2. Nemzetközi lóverseny a Villa Umberto-ban az Esquino kupáért. Győztes a német Weidemann kapitány.
3. Kínában ünneplik a tavasz visszatérését.
4. Verseny a Brescia-Mantova közötti 165 kilométeres szakaszon. A német gépek győznek.
5. A Triennale területén etnográfiai jellegű falvakat építenek a birodalom minden részéről összegyűlt bennszülttek.
6. Petróleum Albániában. A fúrógépek állandó működésével sikerült 18,000 tonnára felemelni a Devol területén lévő petróleumkutak termelését.

13. sz.

1. Képek Hollandiából és Belgiumból a háború kitörésekor.
2. Csiang-Kai-Sek tábornagy feleségének jótékonyági akciója.
3. 2300 tengerésztiszt avatása az Egyesült Államokban.
4. Újszerű gépesített megfigyelő-léggömbök a francia hadseregben.
5. A sikeres útjáról hazatérő „Orpheus” francia tengeralattjáró fogadtatása.
6. Angliában Ironside tábornok fogadja a Norvégiából hazatérő szövetséges csapatokat.
7. Angol hadihajók harca német repülőgépekkel a norvég partok előtt.

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6

TELEFON: IRODA ÉS PENZTÁR 193-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 193-073

Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság

196/1940. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1940. V. 18-i 110. számában.)

Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság 1940. évi május hó 5-től 11-ig tartott ülésén

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. **Floridai kaland** (The cowboy and the lady) (Csepreghy) hangos komédia 5 felvonásban, az United Arts. filmgyárban 1939. évben készült, 2546 m. hosszú,

2. **Dunai hajósok** (Rapszódia a kék Dunáról) (Donauschiffer) (Walter Tibor) hangos színmű 5 felvonásban, a Wien-Film Tobis filmgyárban 1940. évben készült, 2425 m. hosszú,

3. **Nanette — előzetes** (Édes hazugság) (Nanette — Vorspann) (Filmértékesítő) hangos reklám 1 felvonásban, a Klagemann filmgyárban 1939. évben készült, 114 m. hosszú,

4. **Nanette** (Édes hazugság) (Nanette) (Filmértékesítő) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Klagemann filmgyárban 1939. évben készült, 2702 m. hosszú,

5. **A viasz esodái** (Wachs) (Ufa) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kulturfilm Institut gyárban 1939. évben készült, 450 m. hosszú,

6. **Amikor az egér cicázik** (Puss gets the boot) (M. G. M.) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1940. évben készült, 255 m. hosszú,

7. **Mitől kék a Duna** (Blue Danube) (M. G. M.) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1940. évben készült, 199 m. hosszú,

8. **A halászó medve** (The fishing bear) (M. G. M.) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1940. évben készült, 200 m. hosszú,

9. **Zürrapszódia** (The and maestro) (M. G. M.) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1940. évben készült, 200 m. hosszú,

10. **A gyáva macska** (The night watchman) (Warner-First) hangos, színes rajzfilm 1 felvonásban, a Warner-First filmgyárban 1940. évben készült, 195 m. hosszú,

11. **20th Century Fox hangos híradó XIV. évf. 19. sz.** (Fox Actualités) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 315 m. hosszú,

12. **Ufa világhíradó 33. sz.** (Auslands-tonwoché Nr. 33.) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1940. évben készült, 432 m. hosszú,

13. **Istituto Nazionale Luce 18. sz. híradó** (Dr. Pflumm) hangos riport 1 felvonásban, a LUCE filmgyárban 1940. évben készült, 372 m. hosszú,

14. **Rajzos híradó 31.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 62 m. hosszú,

15. **Metro híradó 11. szám** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a M. G. M. és M. F. I. filmgyárakban 1940. évben készült, 453 m. hosszú,

16. **Magyar világhíradó 846. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar

17. **Varázsszönyegen a világ körül VI. 2. sz.** (A mai Ausztrália) (The cangaroo country) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 283 m. hosszú,

18. **Egy filmriporter kalandjai 41. sz.** (A Colorado legyőzése) (Conquering the Colorado) (Fox) hangos kulturfilm 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 283 m. hosszú,

19. **Dunai hajósok — előzetes** (Donauschiffer — Vorspann) (Walter Tibor) hangos reklám 1 felvonásban, a Wien Film-Tobis gyárban 1940. évben készült, 112 m. hosszú,

20. **Napoleon házassága — előzetes** (Royal Divorce — Trailer) (Palatinus) hangos reklám 1 felvonásban, az Imperator Productions filmgyárban 1939. évben készült, 110 m. hosszú,

21. **Kairó és a Nilus** (Kairo and the Nil) (Művészfilm) hangos riport 1 felvonásban, a Berna filmgyárban 1936. évben készült, 297 m. hosszú,

22. **Alexandria** (Művészfilm) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Berna filmgyárban 1936. évben készült, 225 m. hosszú,

23. **Egy filmriporter kalandjai 43.** (10 perc a világ körül) (On foreign Service) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 252 m. hosszú,

24. **Amikor a lábbadozót kezelik** (Country hospital) (M. G. M.) hangos bohózat 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1931. évben készült, 520 m. hosszú,

25. **Stan és Pan a kutyaszorítóban** (Laughing gravy) (M. G. M.) hangos bohózat 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1931. évben készült, 530 m. hosszú,

26. **Stan és Pan a kocavadások** (Be big) (M. G. M.) hangos bohózat 3 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1931. évben készült, 775 m. hosszú,

27. **Tempo! Tempo! 1940.** (Fox) hangos riport 2 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 770 m. hosszú,

28. **Eletmentés mindhalálig** (Come clean) (M. G. M.) hangos burleszk 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1930. évben készült, 575 m. hosszú,

29. **Búval bélelt boxoló** (Any old port) (M. G. M.) hangos bohózat 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1930. évben készült, 580 m. hosszú,

30. **A holnap országútjai** (Strassen der Zukunft) (Walter Tibor) hangos kulturfilm 1 felvonásban, a Deutsche Reichsbahnzentrale laboratóriumában 1940. évben készült, 585 m. hosszú,

31. **Egy filmriporter kalandjai 42.** (Az alagut gigászai) (Sandhogs) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 265 m. hosszú,

32. **Aki a montecarlói bankot robbantotta** (The man who broke the bank at Monte Carlo) (Fox) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Fox filmgyárban 1936. évben készült, 1.857 m. hosszú,

33. **Mesél az Inn erzáhlit** (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Ostmärkischer Kulturfilm gyárban 1939. évben készült 425 m. hosszú,

34. **Tempo! Tempo! 1940.** — előzetes (Fox) hangos reklám 1 felvonásban, a

35. **Rajzos híradó különkiadás 1. sz.** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 56 m. hosszú mozgófényképeket.

b) **Előadásra alkalmasnak találta azzal, hogy nyilvánosan csak úgynevezett keskeny mozgófényképezemekben szabad bemutatni:**

1. **Magyar világhíradó 839. sz.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 110 m. hosszú,

2. **Magyar világhíradó 840. sz.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 91 m. hosszú,

3. **Magyar világhíradó 841. sz.** (Palatinus) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 102 m. hosszú,

4. **Mátyás rendet csinál** (Palatinus) hangos vígjáték 2 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 860 m. hosszú,

5. **A holnap országútjai** (Strassen der Zukunft) (Palatinus) hangos kulturfilm 1 felvonásban, az R. D. V. filmgyárban 1939. évben készült, 234 méter hosszú keskeny mozgófényképeket.

c) **A m. kir. belügyminiszter úr — felülvizsgálat folytán — a 60.362/1940. B. M. sz. határozatával előadásra alkalmasnak találta:**

A császárvadász (Kaiserjäger) (Sláger film) hangos dráma 5 felvonásban, a Vandal és Delac filmgyárban 1931. évben készült, 2.708 m. hosszú mozgófényképet.

d) **A Bizottság előadásra alkalmasnak találta, — de eltöltötte, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:**

1. **Napoleon házassága** (Royal Divorce) (Palatinus) hangos színmű 5 felvonásban, az Imperator filmgyárban 1939. évben készült, 2.278 m. hosszú,

2. **Kékszakáll Öfelsége** (VIII. Henrik magánélete) (Private Life of Henry VIII.) (Mozgóképzem) hangos dráma 5 felvonásban, a London filmgyárban 1932. évben készült, 2583 méter hosszú mozgófényképeket.

e) **Az engedélyokirat kiadását megtagadta:**
Adós ne fizess! (One good turn) (M. G. M.) hangos burleszk 1 felvonásban, a Metro Goldwyn Mayer filmgyárban 1931. évben készült, 570 m. hosszú mozgófényképtől.

f) **Külföldre kivinni engedélyezte:**

1. **Árnyak** (Magyar Amatőrfilm) néma keskenyfilm 1 felvonásban, 1939. évben készült, 30 m. hosszú,

2. **Színes Budapest** (Magyar Amatőrfilm) néma keskeny film 1 felvonásban, 1939. évben készült, 57 m. hosszú,

3. **A nő és a gép** (Magyar Amatőrfilm) néma keskeny film 1 felvonásban, 1938. évben készült, 69 m. hosszú,

4. **Tragédia** (Magyar Amatőrfilm) néma keskeny film 1 felvonásban, 1939. évben készült, 130 m. hosszú,

5. **Ember a híd alatt — előzetes** (Cine-ma-film) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1936. évben készült, 100 méter hosszú,

6. **A miniszter barátja** (Ibusz) hangos vígjáték 10 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1939. évben készült, 2881 méter hosszú,

7. **Vendég miniszterek** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 34 m. hosszú,

8. **Vízépítési laboratórium** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 26 m. hosszú,

9. **Zászlószentelés** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 20 m. hosszú,

10. **Lövészbemutató** (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 20 méter hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1940. évi május hó 11-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.

SZAKMAI CÍMTÁR

- Adler Ferenc** moziberendezés és moziképviselet, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 149-431.
- Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I. Tel.: 125-240.**
- Alfa film, VII., Erzsébet-kr. 8. Telefon: 422-578.**
- Apolló filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-körút 9-11., II. em. Tel.: 131-415.**
- Arany filmducco, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149-489. Városi iroda: VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183.**
- Atelier film, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 422-584. Raktár a házban.**
- Balogh-Orbán, VIII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.**
- Bauer vetítógépek és adapterek (Bosch Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.: 292-338.**
- Bel- és külföldi filmellenőrző kft., VII., Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-699.**
- Bosch Róbert kft. (Bauer vetítógépek és adapterek), V., Váci-út 22-24. Telefon: 292-338.**
- Brückner János mérnök, az MMOE szakértője, XI., Ulászló-utca 62. Telefon: 457-650. vagy Mechanikai és Elektromosipari szakiskola, tel.: 130-293.**
- Cinema, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 422-582. Raktár a házban.**
- Continental film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.**
- Csepreghy film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 221-022.**
- Deák film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 222-105. Raktár a házban.**
- Déliab film, II., Málna-u. 5. T.: 134-054.**
- Diatyp laboratórium, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145-304.**
- Eco film, VII., Rákóczi-út 12. Telefon: 342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.**
- Electra film, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-576.**
- Electric kinotechnikai vállalat, vetítógépek, hangleadók készülékek, vetítőszenek stb. legnagyobb raktára, VIII., Rökk Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.**
- Engel Fülöp, V., Sas-u. 7. Tel.: 184-005.**
- Erdélyi filmgyártó kft., VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 420-199.**
- Farkas J. M., VIII., József-körút 19. Tel.: 132-805.**
- Fehér Endre, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 135-096.**
- Ferraria, V., Tükör-u. 5. Tel.: 129-139.**
- Filmatyp laboratórium, XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296-371.**
- Filmcenzúra, IV., Eskü-tér 6. Telefon: 183-072, aleln.: 183-073.**
- Filmexpress kft., VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133-671, 133-672.**
- Filmértékesítő VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-609.**
- Filmfotó üzem és laboratórium, Altmayer J., VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Telefon: 130-805.**
- Filmkamara, VI., Bajza-u. 18. Telefon: 220-855, 422-961.**
- Filmservice, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-888, 136-888.**
- Fortuna film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.**
- Fox film, VIII., Rákóczi-út 9. Telefon: 139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.**
- Gevaert, V., Deák Ferenc-tér 3. Telefon: 180-318.**
- Grawatsch Ottó, VIII., József-körút 71. Tel.: 145-193.**
- Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 7. Tel.: 499-752.**
- Hajdu film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 279-999.**
- Hamza film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.**
- Harmonia film, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.**
- Hausz Mária filmkölcsonzó és filmgyártó kft., VII., Erzsébet-körút 9-11. IV. Tel.: 142-424.**
- Hebel Gyula szállító, VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.**
- Heikón filmvállalat, VIII., Rökk Szilárd-utca 24. Tel.: 133-765. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.**
- Hirsch és Tsuk, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi.) Tel.: 143-835, 144-027.**
- Hungária film kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-010.**
- Hunnia filmelhelyező irodája, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 145-435, 145-434, 145-433.**
- Hunnia filmgyár Rt. (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-085, Bingert János dr. ig. lakása: 296-060.**
- Ibusz filmszállítás és kölcsonzés, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 146-396.**
- Imago filmelőállító és forgalombahozó kft., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287.**
- Kamara, VI., Bajza-u. 18. Tel.: 220-855, 422-961.**
- Karossa Foto, Filmfoto technikai laboratórium, VII., Rákóczi-út 8/a. Telefon: 140-421.**
- Kárpát film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-577, 220-299. Raktár a házban.**
- Kino film, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 136-942. Raktár a házban.**
- Kino foto, XIV., Thököly-út 150. Tel.: 496-602.**
- Kodak, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158, 114-184.**
- Kovács és Faludi laboratórium, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterm: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.**
- Kormos Miklós filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 9-11, III. 6. Tel.: 422-574.**
- Kovács Emil és Társa, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-948. Raktár a házban.**
- Központi filmkezelő, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-863, 139-990.**
- Krupka filmgyár és laboratórium, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.**
- Lajta Andor, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.**
- Lévay-Nagy filmgyártó és filmkölcsonzó kft., VII., Erzsébet-körút 13.**
- MAGYAR FILM, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-855, 422-961. Szerkesztő: Váci Dezső, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.**
- Magyar Film Iroda RT, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 óráttal reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343. Játékfilmgyártás: 146-342. Színészöltözők: 140-727. Felirat-készítő üzem: 130-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510. Fényképezés: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145-510. Filmkölcsonzó-osztály: VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-098.**
- Magyar Film Otthon, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122-463.**
- Magyar Irók Filmje Rt., Gyártási iroda: XVI., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.**
- MIF kölcsonzó Rt., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 420-796, 420-798.**
- MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Telefon: 136-005.**
- Matador film, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.**
- Márkus Jenő, XIV., Hungária-körút 135. Tel.: 296-749.**
- Mester film, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-269.**
- Metro-Goldwyn-Mayer, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a házban.**
- Mozgóképezési Rt. kölcsonzóosztálya, VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.**
- Magyar Mozgófénykép-gépezők Országos Egyesülete, VIII., Népszínház-utca 19. I. (D. u. 2-4.) Tel.: 337-598.**
- Modern film kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-000.**
- Molnár Ferenc vetítőtűz-kereskedő, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-736, 222-105.**
- Művészfilm, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340-397. Raktár a házban.**
- New York kávéház, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 131-980, 131-981.**
- Objectiv film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-580.**
- Oktatófilm kirendeltség, VIII., Csepreghy-utca 4. Tel.: 330-925.**
- Oláh György gépészmérnök, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.**
- OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.**
- Orbán-Balogh, VII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.**
- Pacséry László, XII., Királyhágó-utca 16. Tel.: 155-992.**
- Pajor Ferenc, VII., Munkás-u. 3/b. Telefonhívó: 144-087.**
- Palatinus film, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 145-411, 145-412.**
- Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8. Gyártási iroda tel.: 422-791.**
- Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 497-775.**
- Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 133-031.**
- Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.**
- Pásztor film, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 337-596.**
- Pátia film, VIII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.**
- Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sz. Tel.: 136-463.**
- Petsman Ferenc, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136-449.**
- Petsman László, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112-890. Csillaghegy: 163-429.**
- Pflumm Tibor dr. filmkölcsonzóvállalata, VII., Erzsébet-kr. 9-11. Tel.: 137-711.**
- Photophon film, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 422-005.**
- Phöbus filmkölcsonzó, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-617. Raktár a házban.**
- Pictura film, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.**
- Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201.**
- Radó István, VIII., Népszínház-u. 14. Tel.: 138-091.**
- Radó-Orbán mutáció, VIII., Népszínház-utca 14. Tel.: 138-091.**
- Reflektorfilm, VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.**
- Rex film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 141-200.**
- Schilling Gyula, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141-009.**
- Seidl és Veress Laboratórium, lásd: Pannonia filmlaboratórium.**
- Simonyi Vilmos mérnök, az OMME szakértője, XI., Fehérvári-út 147. Telefon: 257-110.**
- Sinus hangos filmservice, V., Pannónia-u. 44. Tel.: 493-957, állandó ügylet.**
- Sláger film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-618. Raktár a házban.**
- Stúdió mozgóképgyártó és terjesztő kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 420-579.**
- Székel Sándor mérnök, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.**
- Szenásy-Macsássy színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 390-027.**
- Takács film, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-125.**
- Tobis film, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 222-603.**
- Telefongyár R. T., XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.**
- Turul Szépművészeti Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet, VIII., József-körút 35. Tel.: 330-766.**
- Turul Szövetség Szépművészeti B. E. vetítő mozgalmi törzs, VIII., Rökk Szilárd-utca 20.**
- Ufa film, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Telefon: 389-036.**
- Universal film, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.**
- Valter reklámanyagkölcsonzó, vetítővásznon-karbantartás, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 222-108.**
- Váci Dezső, a MAGYAR FILM szerkesztője, VIII., Üllői-út 42. T.: 136-386.**
- Wamoscher Béla dr. filmvállalata, VII., Erzsébet-kr. 8. Tel.: 137-433.**
- Warner Bros. First National, VIII., József-kr. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144-317.**
- Zeneszerzők Szövetkezete, IV., Gerlóczy-utca 3. Tel.: 189-306.**